

Statistická šetření ekologického zemědělství – Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR

TÚ 4212/ 2013

Výstup č. 1

Odpovědný řešitel: Ing. Andrea Hrabalová

Brno, březen 2013

Obsah

Seznam tabulek.....	2
Seznam grafů	2
Úvod.....	3
1. Metodika sběru a analýzy dat	4
2. Souhrn hlavních výstupů	7
3. Celková situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2011.....	10
3.1. Velikost trhu s biopotravinami	10
3.2. Podíl domácí a zahraniční produkce	11
3.3. Poptávka po biopotravinách	11
3.4. Způsob distribuce biopotravin.....	12
3.5. Mezinárodní srovnání.....	13
4. Výroba biopotravin v ČR v roce 2011	15
4.1. Počet a struktura výrobců biopotravin	15
4.2. Rozsah výroby biopotravin	17
4.2.1. Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu.....	17
4.2.2. Rozsah výroby biopotravin	17
4.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby.....	20
4.2.4. Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu	21
4.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobci.....	22
5. Distribuce biopotravin v ČR v roce 2011	24
5.1. Počet a struktura distributorů biopotravin	24
5.2. Rozsah distribuce biopotravin	26
5.2.1. Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu.....	26
5.2.2. Rozsah distribuce biopotravin	26
5.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce	28
5.2.4. Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu	29
5.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory	30
6. Závěr.....	32

Seznam tabulek

Tab. 1 Návratnost dotazníků – sběr dat o trhu biopotravin za rok 2011.....	5
Tab. 2 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2005-2011	10
Tab. 3 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2011	12
Tab. 4 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2011	13
Tab. 5 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2005-2012	15
Tab. 6 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2008-2012.....	15
Tab. 7 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2008-2011	16
Tab. 8 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny, 2011	18
Tab. 9 Seznam 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2011	19
Tab. 10 Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotraviny na jejich celkovém obratu, 2011	19
Tab. 11 Uplatnění v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2011	22
Tab. 12 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2005-2012	24
Tab. 13 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2008-2012.....	24
Tab. 14 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2011	25
Tab. 15 Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotraviny, 2011	27
Tab. 16 Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotraviny na celkovém obratu, 2011	28
Tab. 17 Uplatnění v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2011	29
Tab. 18 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“	33
Tab. 19 Hlavní kategorie biopotravin využité v dotazníkovém šetření, 2011	34

Seznam grafů

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2011	12
Graf 2 Evropa: 10 zemí s největším trhem biopotravin a jejich % zastoupení, 2011	14
Graf 3 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2011	14
Graf 4 Struktura výrobců a obratu za biopotraviny dle podílu na celkovém obratu, 2010-2011.....	20
Graf 5 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2010 a 2011	21
Graf 6 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobcí biopotravin, 2010 a 2011	23
Graf 7 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2010 a 2011	29
Graf 8 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2010 a 2011	30
Graf 9 Podíl hlavních distribučních kanálů po vyloučení Hipp Czech s.r.o., 2010 a 2011	31

Úvod

Předkládaná zpráva o trhu s biopotravinami v České republice je jedním ze dvou výstupů tématického úkolu (č.4212) s názvem „Statistická šetření ekologického zemědělství“, jehož zadavatelem je Ministerstvo zemědělství (MZe). Obsahem tematického úkolu je jednak sběr základních statistických údajů o rostlinné a živočišné bioprodukci na ekofarmách a jejím uplatnění a dále od roku 2009 sběr informací o trhu biopotravin zahrnující analýzu rozsahu zpracování, odbytu a trhu s biopotravinami v České republice včetně vývozu a dovozu bioproduktů a biopotravin.

Vzhledem k rostoucímu významu ekologického zemědělství (EZ) i objemu podpor směřujících do tohoto sektoru roste i potřeba informací o stavu a vývoji EZ k posouzení účinnosti politických opatření. Data o trhu biopotravin jsou významným nástrojem (jak pro tvůrce politiky, tak pro zájmové skupiny, samotné aktéry na trhu či výzkum) pro porozumění významu EZ v ČR, k plánování a rozhodování v oblasti vývoje programů a podpůrných strategií pro sektor EZ a zejména k hodnocení dopadu těchto aktivit. Proto je záměrem MZe provádět tato šetření prostřednictvím ÚZEI dlouhodobě a pravidelně v ročních intervalech.

Zpráva o trhu biopotravin je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola obsahuje popis metodiky sběru a analýzy dat. Druhá kapitola shrnuje v bodech hlavní výstupy zprávy. Kapitoly 3 až 5 prezentují detailní údaje získané z dotazníkového šetření. Třetí kapitola je věnována celkové situaci na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2011, prezentuje základní tržní ukazatele a je provedeno také mezinárodní srovnání. Čtvrtá kapitola se věnuje zvláště výrobě biopotravin v ČR, identifikaci hlavních vyráběných kategorií biopotravin a nejčastějších distribučních cest využívaných výrobci. Pátá kapitola shrnuje údaje poskytnuté subjekty, které se zabývají čistě distribucí biopotravin. Popisuje hlavní distribuované kategorie biopotravin a odbytové cesty využívané distributory na českém trhu. Poslední šestou kapitolou je závěr obsahující také výhled vývoje trhu biopotravin v dalších letech.

1. Metodika sběru a analýzy dat

Sběr primárních dat o trhu je prováděn ve spolupráci s agenturou Green marketing. Data jsou sbírána na základě dotazníku zpracovaného ÚZEI, a to ve čtyřech variantách: výrobce, distributor, tzv. „mix“ subjekt¹ a maloobchodník v souladu s jejich odlišným fungováním na trhu. Sběr dat o trhu biopotravin probíhal od června do října 2012 formou dotazníkového šetření. Zjišťována byla reálná data zpětně za rok 2011 a do šetření byly zapojeny všechny subjekty registrované jako „výrobce biopotravin“ nebo jako „distributor biopotravin“ k 31. 12. 2011.

Hlavním cílem šetření je zjistit:

- a) soběstačnost, tedy zda objem a struktura domácí produkce bio-surovin (resp. biopotravin) stačí k pokrytí potřeb výrobců biopotravin (resp. distributorů),
- b) velikost trhu, tedy celkový objem prodaných biopotravin na českém trhu, v členění na hlavní kategorie biopotravin včetně odhadu podílu biopotravin vyrobených v ČR,
- c) způsob distribuce, tedy prostřednictvím kterých odbytových míst je bioprodukce na českém trhu uplatňována.

V ČR zatím neprobíhá statistický sběr dat o biotrhu ani na straně domácností (tj. kolik utratí za biopotravinu průměrná domácnost), ani na straně prodeje (tj. kolik se prodá biopotravin v rámci maloobchodu), proto byl zvolen postup oslovení všech výrobců a distributorů registrovaných v EZ ve snaze identifikovat objem jimi nabízených biopotravin a na základě znalosti distribučních cest odhadnout celkovou velikost trhu v ČR.

K určení velikosti trhu biopotravin v ČR byly využity postupy uplatňované v zahraničí. Dle této metodiky je třeba zahrnout všechny významné aktéry, kteří realizují prodej biopotravin konečným spotřebitelům, **tedy velikost trhu je rovna objemu nákupů konečných spotřebitelů v dané zemi**, tzn. zjistit minimálně obraty v rámci následujících odbytových míst:

- maloobchodní prodej;
 - a. maloobchodní řetězce (včetně drogistických),
 - b. specializované prodejny (prodejny zdravé výživy a bioprodejny),
 - c. ostatní (neřetězcové prodejny potravin, vinotéky, lékárny apod.),
- gastronomie (tj. biopotravinu spotřebované ve veřejném stravování a restauracích);
- přímý prodej (zejména prodej z farem, ale i přímý prodej výrobců apod.).

Velikost trhu biopotravin v ČR byla tedy odvozena jako součet obrátů registrovaných výrobců a distributorů za prodej biopotravin na českém trhu směřujících do odbytových míst, která realizují prodej přímo konečnému spotřebiteli (tj. maloobchody s potravinami, drogerie či lékárny, zařízení veřejného stravování a přímý prodej). Tyto obraty byly navýšeny o obvyklou 30% maloobchodní marži. K tomu byly navíc přičteny obraty za prodej importovaných biopotravin, které si maloobchody (jedná se především o maloobchodní řetězce) samy dovážejí a které neprojdou tuzemskou dodavatelskou vertikálou.

Pro potřeby vyčíslení celkového obrátu za biopotravinu realizovaného „českými“ subjekty (resp. subjekty působícími v ČR) se navíc přičítá objem jejich vývozu.

¹ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Návratnost dotazníků

Dle oficiálních údajů MZe (tj. seznamu registrovaných subjektů) bylo k 31. 12. 2011 v EZ registrováno 422 výrobců (resp. 646 výrobních provozoven) a 201 distributorů (resp. 226 obchodních poboček). Z tohoto počtu bylo 56 subjektů registrováno jak mezi výrobci, tak distributory. Tedy celkem bylo v seznamu registrováno 567 subjektů.

Pro oslovení dotazníkem byly však subjekty rozděleny odlišně, a to dle reálně vykonávané činnosti (Tab. 1). Z celkového počtu 567 registrovaných subjektů, bylo 5 osloveno dotazníkem pro maloobchod. Tímto dotazníkem byly osloveny i ostatní maloobchodní řetězce působící v ČR a mající biopotravinu ve svém sortimentu (tj. 8 řetězců) a dále společnosti: dm drogerie markt s.r.o., MAKRO Cash & Carry ČR s.r.o., Marks and Spencer Czech Republic, a.s. a ROSSMANN, spol.s r.o.

Ze zbývajících 562 registrovaných výrobců a distributorů jich bylo 48 vyloučeno ze šetření, jelikož nerealizují prodej nebo distribuci potravin (jednalo se např. o distribuci krmiv, osiv nebo hnojiv, dále dopravu nebo skladování biopotravin pro zákazníka, obchod pouze se základními surovinami (mléko, obilniny, jatečná zvířata) k následným výrobcům biopotravin, prodej farmaceutických výrobků či doplňků stravy, resp. o subjekty mající vazbu na jiný registrovaný subjekt, který data poskytl).

Návratnost dotazníků u výrobců dosáhla 72 % (reagovalo 252 respondentů), avšak 54 % z nich uvedlo, že s výrobou buď ještě nezačali (124 výrobců) nebo v daném roce již nic nevyráběli a s výrobou skončí (13 výrobců). Od 96 respondentů z řad výrobců se nepodařilo data získat. **Návratnost dotazníků u distributorů dosáhla 62 %** (reagovalo 65 respondentů), avšak 21 z nich s distribucí ještě nezačalo a 5 subjektů činnost ukončuje. Z celkového počtu 143 distributorů bylo 38 vyloučeno z šetření (důvody viz výše), 34 distributorů na výzvu nereagovalo a 6 jich odmítlo data poskytnout. Do kategorie „mix“ zahrnující subjekty zabývající se jak distribucí (velkoobchod, import, export), tak také výrobou (především přebalováním dovozových surovin, ale ne pouze), bylo po zvážení zařazeno celkem 62 subjektů. **Návratnost dotazníků u této mix kategorie dosáhla 64 %** (reagovalo 39 respondentů), z toho však 17 uvedlo, že s distribucí / výrobou ještě nezačali. 18 respondentů na výzvu nereagovalo a 4 odmítli data poskytnout.

Tab. 1 Návratnost dotazníků – sběr dat o trhu biopotravin za rok 2011

Typ dotazníku	Celkem	Vyloučení	Odpověď	<i>z toho bez aktivity</i>	Neodpověď	Návratnost
Výrobci	357	9	252	137	96	72%
Distributoři	143	38	65	26	40	62%
Mix	62	1	39	17	22	64%
Celkem	562	48	356	180	158	69%

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2012

Získané údaje byly doplněny o odhady u respondentů, kteří nereagovali a jsou klíčoví pro trh biopotravin, a to dle dříve vyplněných dotazníků a znalosti trhu. Závěry prezentované v této zprávě se tedy opírají o data 138 aktivních výrobců biopotravin, 57 aktivních distributorů a 24 distributorů / výrobců. A dále o údaje osmi z dvanácti oslovených obchodních řetězců nabízejících biopotravinu v ČR.

Přes výše uvedené, lze výstupy považovat za vypovídající, jelikož se podařilo získat odpovědi od téměř většiny hlavních aktérů na trhu biopotravin.

Při využívání výsledků prezentovaných v této zprávě je třeba vzít v úvahu následující:

- a) Celková velikost trhu s biopotravinami v ČR včetně specifikace podílu hlavních kategorií biopotravin a distribučních cest (tj. kapitola 3 zprávy) i údaje o celkovém objemu výroby či distribuce biopotravin, podílu jednotlivých kategorií biopotravin a podílu jednotlivých odbytových míst na celkovém obratu (tj. kapitoly 4 a 5 zprávy) jsou nyní odhadnuty za celý sektor (tzn. údaje zahrnují jak získané údaje od výrobců a distributorů, tak doplněné expertními odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu).
- b) Rozdělení registrovaných subjektů do jednotlivých kategorií (tj. „výrobce biopotravin“, „distributor biopotravin“ a „výrobce/distributor“) je problematické, jelikož typ uváděné registrace v seznamech na MZe ne vždy odpovídá realitě. Je to dáno změnou činnosti v průběhu času, např. rozšířením sortimentu o distribuci jiných než vlastních výrobků, ukončení / odložení začátku výroby a setrvání jen u distribuce biopotravin apod.
- Navíc vzhledem k tomu, že za výrobu biopotravin je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin (tj. přebalení biopotravin do spotřebitelského balení), je snižována rozlišovací hranice mezi skutečným výrobcem a pouhým distributorem.
- Ke zpřesnění evidence o subjektech působících v ekologickém sektoru významně přispěje nově zprovozněný online systém pod názvem Registr ekologických podnikatelů (REP) dostupný na webu MZe: <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/>
- c) Údaje od tzv. „mix“ subjektů (tj. registrovaných současně jako výrobce tak distributor) jsou v této zprávě zahrnuty v plné výši k údajům výrobců v kapitole 4. Snahou šetření bylo identifikovat a odlišit u těchto subjektů obrat za jejich vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků jiných dodavatelů. První odhady jsou již prezentovány v této zprávě. Rozdělení jejich obratu bude snahou detailněji provést i v příštím šetření.

2. Souhrn hlavních výstupů

Celkový trh s biopotravinami v ČR:

- **Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2011 přibližně 2,2 mld. Kč. Z toho spotřeba biopotravin v ČR činila 1,67 mld. Kč,** (což je nárůst o 4,6 % proti roku 2010) a **vývoz biopotravin vzrostl na cca 570 mil. Kč (z toho reexport činil 70 mil. Kč, tj. 12 %).** Průměrná roční spotřeba na obyvatele **zůstává pod hranicí 200 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů se pohybuje mezi 0,6 - 0,7 %.**
- **Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 1 568 mil. Kč, ve veřejném stravování okolo 10 mil. Kč a téměř 87 mil. Kč dosáhl obrat přímého prodeje** (jde zejména o přímý prodej z ekofaremu).
- **Nejvíce biopotravin** nakoupí čeští spotřebitelé **v maloobchodních řetězcích** (64,4 %, tj. za 1,1 mld. Kč), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (19,8 %). Více jak 5 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách a na stejnou úroveň vzrostl i podíl přímého prodeje biopotravin zahrnující přímý prodej jak ze dvora, tak i od výrobců a distributorů. Prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s.r.o.) setrval na úrovni okolo 3 %. Nejméně biopotravin se prodalo v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,4 %) a na nízké úrovni zůstává i uplatnění biopotravin v rámci gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování.
- **Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** (35% podíl, přičemž 45 % tvoří hotové pokrmy typu dětských výživ), následovaná kategoriemi „Mléko a mléčné výrobky“ (20 %) a „Ovoce a zelenina“ (14 %, zahrnující ovocné a zeleninové šťávy). Z pohledu meziročního vývoje došlo k největšímu nárůstu u kategorie „Ovoce a zelenina“ a následně kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“. Naopak největší pokles zaznamenaly kategorie „Nápoje“ a „Mléko a mléčné výrobky“.
- **Biopotraviny z dovozu** (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se **na maloobchodním obratu 2011 podílely 46 %.** Po zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory, jež jsou současně registrováni jako výrobci, vzrostl podíl biopotravin z dovozu na 60 % maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem dovozu bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovávány, podíl dovozu ještě vzroste.

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin:

- **Na konci roku 2011 bylo v ČR registrováno 422 výrobců biopotravin,** resp. 646 výrobních provozoven. Proti roku 2010 vzrostl počet výrobců biopotravin o 4,5 %, což představuje mírné oživení ve srovnání s 2,3% nárůstem v roce 2010, avšak významné zpomalení proti růstu počtu výrobců v letech 2009 a 2008. V průběhu roku 2012 počet výrobců biopotravin opět mírně stoupl, a to o 2,4 % na celkových 432 výrobců biopotravin (resp. 479 výrobních provozoven). Úbytek počtu provozoven byl způsoben omezením činnosti společnosti BILLA, spol. s r.o., která ukončila v průběhu roku 2012 dopékání biopečiva ze zmrazených polotovarů ve svých provozovnách (pokles na 20 z původních 197 provozoven).
- Ze získaných údajů však vyplývá, že z celkového počtu 422 výrobců biopotravin jich více jak třetina (36,3 %) svou činnost v roce 2011 ve skutečnosti vůbec neprovozovala

z důvodu běžícího přechodného období či ukončení činnosti z důvodů nedostatku zakázek.

- Dle počtu výrobců patří k nejčastějším činnostem zpracování masa a výroba masných výrobků, zpracování mléka a mléčných výrobků a zpracování zeleniny a ovoce. Významný je také počet registrovaných výrobců vína, z nichž však 75 % zatím výrobu nezahájilo z důvodu běžícího přechodného období.
- **Celkový obrat výrobců biopotravin v roce 2011 dosáhl ve velkoobchodních cenách 1,4 mld. Kč**, což představuje nárůst o téměř 18 % proti obratu 1,2 mld. Kč v roce 2010. V tomto obratu je však zahrnut i celkový obrat „mix“ subjektů, které kromě vlastní výroby biopotravin distribuují i výrobky jiných dodavatelů².
- Z pohledu obratu dosáhla v roce 2011 **největší objem výroby opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (31,9 %; zejména podkategorie „Káva a čaj“)**, následovaná kategoriemi „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky (19,8 %) a „Mléko a mléčné výrobky“ (15,7 %), které si v roce 2011 pouze vyměnily pořadí.
- **Čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotraviny za přibližně 512 mil. Kč, což je o 105 mil. Kč více než v roce 2010** a tento objem každoročně narůstá (37 % v roce 2011, 35 % v roce 2010, 30 % v roce 2009). **Vývoz biopotravin směřuje z ČR převážně do zemí EU (97 %)**, přičemž největší objem biopotravin (cca 185 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR a dále pak do Rakouska (cca 153 mil. Kč, shodně jako v roce 2010). Přitom však většina výrobců biopotravin (86 %) uplatnila své výrobky výhradně či v převážné většině na českém trhu.
- **Biopotraviny byly výrobci prodávány na českém trhu nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců (46 %) a dále obchodů zdravé výživy (27 %)**. Významně stoupl podíl přímého prodeje konečným spotřebitelům reprezentovaný zejména přímým prodejem z ekofarem (ze 4 na 7 %).

Distribuce biopotravin:

- **Na konci roku 2011 bylo v ČR registrováno celkem 201 distributorů biopotravin**, resp. 226 provozoven, což představuje nárůst o 21,5 % a určité oživení ve srovnání s vývojem během roku 2010, kdy počet distributorů téměř stagnoval. Růst počtu distributorů pokračoval v podobném tempu i během roku 2012, kdy k 31. 12. 2012 bylo registrováno celkem 250 subjektů (resp. 277 provozoven). Navíc na trhu působí velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (obchodní řetězce, obchody zdravé výživy aj.), které nemají od roku 2006 povinnost se registrovat.
- **Celkový obrat registrovaných distributorů v roce 2011 dosáhl ve velkoobchodních cenách 325 mil. Kč (375 mil. Kč v roce 2010)**. V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů³ (odhadem cca 255 mil. Kč). Nově byly vyloučeny navíc obraty společností, které realizují pouze distribuci základních „nezpracovaných“ bioproduktů (surovin) k výrobcům jako jsou např. odbytová družstva.

² Obrat „mix“ subjektů za distribuci biopotravin jiných dodavatelů byl odhadnut na cca 255 mil. Kč a náleží správněji k obratu distributorů.

³ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s.r.o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.).

- **Hlavní distribuovanou kategorií biopotravin je trvale kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** (63% podíl na celkovém obratu distribuce; z toho 80 % tvoří prodej dětských výživ, a to díky dominantnímu postavení společnosti Hipp Czech s.r.o., která je absolutně největší firmou na českém biotruhu⁴. Následovaly kategorie „Ovoce a zelenina“ (27 %) a „Mléčné výrobky“ (pokles ze 13 na 4 % v důsledku vyloučení obrátů odbytových organizací zajišťujících pouze odbyt mléka k dalšímu výrobci).
- **Distributoři dovezli ze zahraničí v roce 2011 biopotraviny za zhruba 297 mil. Kč** (tj. 90 % jejich celkového obratu prodeje), z toho bylo přibližně 82 % uplatněno na českém trhu; zboží za zbylých 52 mil. Kč bylo dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil odhadem podobně jako v roce 2010 zhruba 400 mil. Kč.
- **Největším odbytištěm mezi distributory je přirozeně český trh.** Celkem na českém trhu skončilo 82 % objemu distribuovaných biopotravin v celkovém objemu 267 mil. Kč (v roce 2010 šlo o 74 % a 277 mil. Kč). Export biopotravin směřuje v největším objemu do Německa a dále Polska.
- K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři **nejčastěji využívali maloobchodní řetězce (45 %)**, lékárny (22 %), drogistické řetězce (14 %) a prodejny zdravé výživy a biopotravin (6 %). Naopak k dalšímu zpracování či jinému obchodníkovi míří zbylých 8 % obratu.

⁴ Měřeno obratem z prodeje biopotravin.

3. Celková situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2011

Tato kapitola shrnuje získané údaje od výrobců a distributorů a doplňuje tato data expertními odhady za chybějících subjekty, resp. části trhu a tím se snaží odhadnout celkovou velikost trhu s biopotravinami v ČR v roce 2011.

3.1. Velikost trhu s biopotravinami

Po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005-2008 došlo v letech 2009 a 2010 ke stagnaci obratu okolo 1,6 mld. Kč. Během roku 2011 nastalo mírné oživení a trh biopotravin v ČR (tj. domácí spotřeba) vzrostl o 4,6 % na 1,67 mld. Kč. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů však zůstává pod 1% hranicí a průměrná roční spotřeba na obyvatele nepřesahuje 200 Kč (Tab. 2).

Celkový obrat s biopotravinami realizovaný českými subjekty činil v roce 2011 přibližně 2,2 mld. Kč. Objem exportovaných biopotravin přitom dosáhl objemu 570 mil. Kč (25,5 % obratu), což je nárůst o cca 13 % proti 505 mil. Kč v roce 2010. Vývoz je realizován samotnými výrobci (78% podíl), výrobci, kteří jsou současně distributory (12% podíl) i čistými distributory (10% podíl), přičemž obě skupiny distributorů realizují tzv. reexport, jehož výše v roce 2011 činila 70 mil. Kč (tzn. 12 % importovaných biopotravin bylo dále vyvezeno mimo ČR).

Po odpočtu exportu pak spotřeba biopotravin v České republice dosáhla 1,67 mld. Kč a vzrostla o výše zmíněných 4,6 %. Z toho obrat v maloobchodě činil 1 568 mil. Kč, ve veřejném stravování okolo 10 mil. Kč a téměř 87 mil. Kč dosáhl obrat přímého prodeje (jde zejména o přímý prodej z farem). Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů se pohybuje mezi 0,6-0,7 % a průměrná roční spotřeba na obyvatele činila 158 Kč (cca 6 EUR).

Tab. 2 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2005-2011

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010	2011
Celkový obrat s biopotravinami včetně vývozu (mld. Kč)	x	0,84	1,39	1,95	2,131	1,979	2,097	2,235
Vývoz (mld. Kč)	x	0,08	0,10	0,15	0,366	0,366	0,505	0,570
Spotřeba biopotravin v ČR (mld. Kč)	0,51	0,76	1,29	1,80	1,765	1,613	1,592	1,665
Meziroční změna obratu biopotravin (%)	16	49	70	40	-2	-10	-1	4,6
Podíl na celkové spotřebě potravin a nápojů (%)	0,18	0,35	0,55	0,75	0,71	0,65	0,63	0,65
Spotřeba na obyvatele a rok (Kč)	50	74	126	176	168	154	151	158
Podíl dovozu na obratu biopotravin (%)	54	56	62	57	46/68*	n.d.	46	46/60**
Podíl řetězců na obratu biopotravin (%)	57	67	68	74	69	68	67	64

* Dovoz biopotravin distributory činil 46 %, po zahrnutí biopotravin z dovozu k dalšímu zpracování vč. pouhého zabalení vzrostl podíl na 68 %.

** Dovoz biopotravin distributory činil 46 %, po zahrnutí dovozu realizovaného tzv. „mix“ subjekty vzrostl podíl dovozu na 60 %. Pokud by byl zahrnut i dovoz biopotravin k dalšímu zpracování, podíl ještě vzroste.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2011

3.2. Podíl domácí a zahraniční produkce

Podíl biopotravin z dovozu na celkovém domácím maloobchodním obratu nelze jednoznačně stanovit z důvodu nedostupnosti dat. Samotná definice domácí produkce není navíc zcela jednoznačná. Za domácí „českou“ bioprodukcí lze považovat pouze tu vyrobenou čistě z domácích surovin (tj. dle definice nařízení EU, které umožňuje označit biopotravinu jako „produkcí ČR“ jen pokud všechny (min. 98 %) složky zemědělského původu využitě při výrobě biopotraviny pocházejí z ČR. Neboli pouze 2% surovin zemědělského původu smí pocházet z jiné oblasti). Druhým extrémem je situace, kdy za domácí bioprodukcí je považována ta produkce, u které je poslední krok zpracování (tedy včetně přebalení do spotřebitelského balení či označení logem) proveden na území ČR, tzv. vyrobeno v ČR.

Jedním z cílů druhého Akčního plánu pro EZ je zvýšit podíl českých biopotravin na domácím trhu až na 60 %, proto bylo snahou odhadnout také podíl dovozu na celkovém prodeji biopotravin v ČR.

Objem dovozu finálních biopotravin realizovaný distributory a samotnými maloobchodními řetězci (tj. bez zahrnutí dovozu bioproduktů a biopotravin určených k dalšímu zpracování), který byl prodán na českém trhu (tj. nebyl dále reexportován), je odhadován v roce 2011 na 717 mil. Kč, což představuje 46% podíl na maloobchodním obratu v ČR (680 mil. Kč a 46 % v roce 2010). Nově byl identifikován objem dovozu realizovaný tzv. „mix“ subjekty⁵, které do ČR dovezly finální biopotravinu za dalších zhruba 223 mil. Kč. Po započtení činil pak podíl dovozových biopotravin na českém trhu 60 % maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem dovozu bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovávány (tj. dovoz biosurovin a biopolotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí ještě vzroste.

3.3. Poptávka po biopotravinách

Struktura hlavních kategorií biopotravin je dlouhodobě stabilní (viz Tab. 3). Stejně jako v předchozích letech byl největší zájem o „Ostatní zpracované potraviny“. V roce 2011 tvořily 35% podíl na maloobchodním obratu biopotravin, přičemž téměř polovinu (45 %) představují hotové pokrmy typu dětských výživ. Druhou příčku si udržuje kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (20 %), následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (14 %, zahrnující od roku 2009 také ovocné a zeleninové šťávy).

Meziroční srovnání ukazuje, že k největšímu nárůstu došlo u kategorie „Ovoce a zelenina“ (z důvodu správného zařazení ovocných a zeleninových šťáv do této kategorie namísto nápojů) a následně kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“. Naopak největší pokles zaznamenaly kategorie „Nápoje“ a „Mléko a mléčné výrobky“.

⁵ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků.

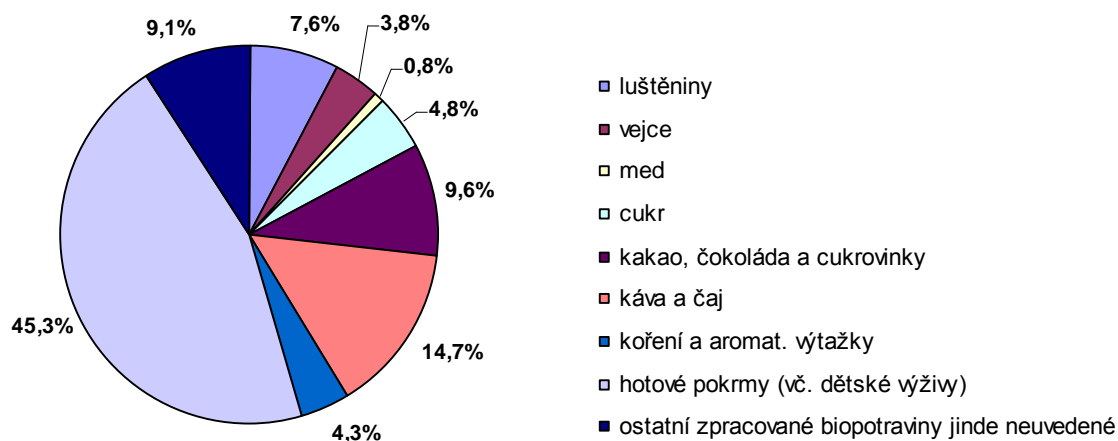

Tab. 3 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obrátu biopotravin v ČR, 2005-2011

Hlavní kategorie potravin	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010	2011
	podíl kategorie potravin (%)							
Maso a masné výrobky	12,0	7,1	6,2	5,4	8,4	9,5	8,6	8,5
Ovoce a zelenina ¹⁾	3,5	3,0	5,4	6,2	9,8	10,8	10,8	13,6
Oleje a tuky	x	x	x	x	1,3	1,8	1,9	1,9
Mléko a mléčné výrobky	20,0	15,2	20,9	22,2	20,4	21,1	24,8	19,6
Mlýnské a škrobářenské výrobky	5,5	7,1	6,0	5,9	5,7	6,3	8,4	9,7
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	4,0	3,0	1,6	3,8	8,8	9,4	8,2	9,4
Ostatní zpracované potraviny	43,0	49,5	49,3	45,9	41,9	35,9	32,8	35,3
Nápoje ¹⁾	12,0	15,2	10,6	10,6	3,8	5,2	4,5	2,0
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Do roku 2008 jsou ovocné/zeleninové džusy a šťávy zahrnovány do kategorie Nápojů, od roku 2009 jsou součástí kategorie Ovoce a zelenina.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2011

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2011

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2012

3.4. Způsob distribuce biopotravin

Biopotraviny jsou v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích (64,4 %, tj. za 1,1 mld. Kč v 2011), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (19,8 %). Více jak 5 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách a na stejnou úroveň vzrostl i podíl přímého prodeje biopotravin zahrnující přímý prodej jak ze dvora, tak i od výrobců a distributorů. Prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s.r.o.) setrval na úrovni okolo 3 %. Nejméně biopotravin se prodalo v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,4 %) a na nízké úrovni zůstává i uplatnění biopotravin v rámci gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování.

Tab. 4 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2011

Odbytové místo v ČR	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010	2011	2011
	podíl odbytového místa v ČR (%)								(mil. Kč)
Supermarkety/hypermarkety	57	67	67,5	74	67,8	65,7	67,2	64,4	1 072
Drogerie ¹⁾	x	x	x	x	0,8	3,5	3,2	3,4	56
Prodejny zdravé výživy a biopotravin	37	28	22,5	18	17,3	17,7	19,4	19,8	331
Nezávislé prodejny potravin	2	3	2,5	2	2,4	2,4	1,2	1,4	23
Farmy a ostatní přímý prodej	4	2	2	1,4	3,9	3,9	3,5	5,2	87
Lékárny	x	x	5	4	7,0	6	4,7	5,2	87
Gastronomie	x	x	0,5	0,6	0,8	0,8	0,8	0,6	10
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	1 665

¹⁾ Drogistické řetězce (drogerie) jsou do roku 2008 součástí kategorie "Supermarkety/ hypermarkety".

Pozn.: Korekce pro rok 2009 je dána změnou metodiky, kdy jsou drogistické řetězce uváděny zvlášť mimo maloobchodní řetězce v rámci skupiny „Drogerie“, dále úpravou obratu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2011

V roce 2011 byla více jak čtvrtina biopotravin vyvezena mimo trh ČR a export činil 570 mil. Kč (24 % v roce 2010). Mezi největší exportéry patřily, stejně jako v roce 2010, firmy RACIO, s.r.o., Sonnentor s.r.o., FRUJO, a.s. a nově Lifefood Czech Republic s.r.o.

3.5. Mezinárodní srovnání⁶

Agentura Organic Monitor odhaduje, že v roce 2011 celosvětový prodej biopotravin dosáhl 45,3 mld. EUR (resp. 63 mld. USD) a od roku 1999, kdy byl obrat odhadován na cca 15 mld. USD, vzrostl trh více jak čtyřikrát. V důsledku hospodářské krize se v roce 2009 růst zpomalil v mnoha zemích, nicméně v roce 2011 došlo k oživení a trh s biopotravinami opět rostl rychleji⁷. Největší trh s biopotravinami je jednoznačně v USA (21 mld. EUR), s odstupem následuje Německo. Ekologické zemědělství je realizováno na všech kontinentech, avšak poptávka spotřebitelů po biopotravinách je soustředěna do dvou regionů, kdy Severní Amerika a Evropa tvoří 96 % celosvětového obratu.

V Evropě pokračoval růst trhu biopotravin na 20,8 mld. EUR v roce 2011, což představuje meziroční nárůst cca 6 %. V Evropě se prodej biopotravin soustřeďuje zejména v západní Evropě. Největší trh biopotravin má Německo a představuje téměř třetinu celkového evropského obratu za biopotraviny (6,6 mld. EUR, Graf 2)⁸. Spolu s Francií, Velkou Británií a Itálií tvoří téměř dvě třetiny celkového obratu. Trh biopotravin ve střední a východní Evropě je malý a roztržitý, avšak je zaznamenáván významný růst. Podobně jako v jižní Evropě jsou zde bioprodukty převážně exportovány a dováženy hotové biopotraviny se západní Evropy. Za nejvíce rozvinutý trh v této oblasti je považován trh ČR, Polska a Maďarska. Rumunsko a Ukrajina jsou významnými exportéry základních rostlinných surovin (obilniny) v bio kvalitě.

⁶ Zdroj: Willer, Helga and Lukas Kilcher (Eds.) (2013) The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2013. FiBL-IFOAM Report. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Frick, and International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM), Bonn

⁷ V roce 2011 v zemích s největším trhem biopotravin dosáhl meziroční nárůst mezi 7 až 20 % (Německo, Francie, Itálie a Švédsko okolo 11 %, Dánsko 14 %, Nizozemí 15 % a Švýcarsko téměř 20 %), pouze ve Velké Británii došlo k poklesu o 6 %.

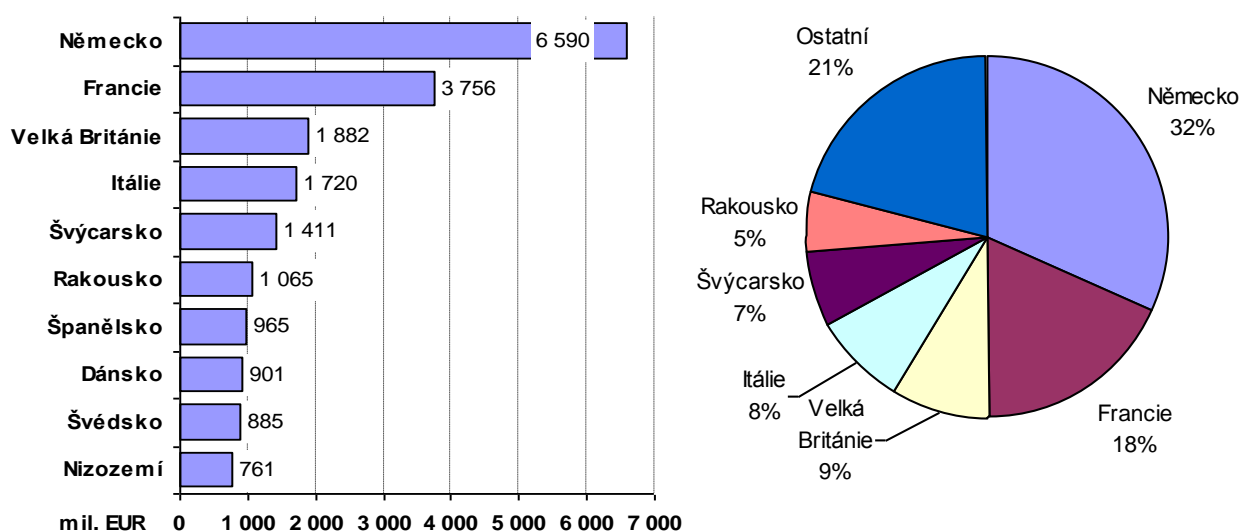
⁸ Pro srovnání obrat za biopotraviny v ČR dosáhl v roce 2011 cca 67,7 mil. EUR.

Evropský trh biopotravin je považován za trh s největší konkurencí na světě. Vysoký stupeň fragmentace a existence silných národních společností vytváří obtížné prostředí pro vstup nových firem, zejména z mimoevropských zemí.

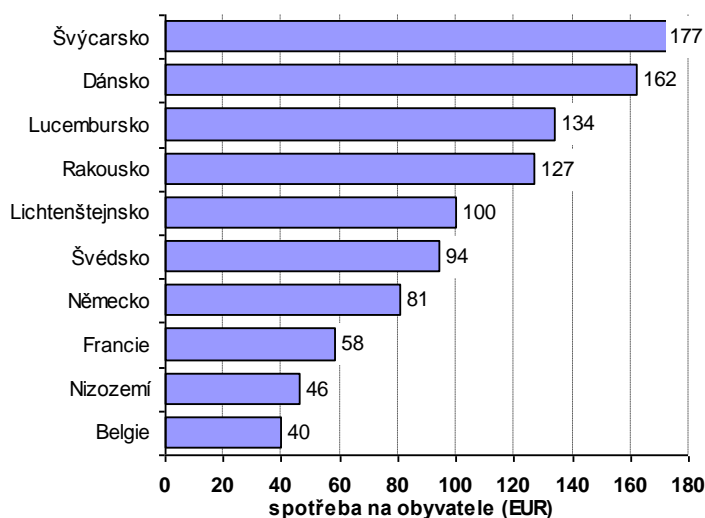
Nejvyšší spotřeba biopotravin existuje trvale ve skandinávských a alpských zemích. V roce 2011 byl největší podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů dosažen opět v Dánsku, Švýcarsku a Rakousku (mezi 6 až 7 %)⁹. Vzhledem k tomu, že za rok 2011 nebyly údaje o celkové spotřebě biopotravin k dispozici pro většinu zemí, údaje o podílu na celkové spotřebě potravin a nápojů nebyly publikovány.

Nejvyšší roční spotřebu biopotravin na obyvatele mělo v roce 2011 opět Švýcarsko (177 EUR), následovalo Dánsko (162), Lucembursko (134) a Rakousko (127) (Graf 3). Naopak spotřebitelé z jižní, střední a východní Evropy za biopotraviny utrácí nejméně. Průměrná roční spotřeba na obyvatele v ČR v roce 2011 činila cca 6 EUR, v Polsku 4 EUR, Maďarsku 3 EUR a Slovensku 2 EUR.

Graf 2 Evropa: 10 zemí s největším trhem biopotravin a jejich % zastoupení, 2011

Zdroj: FiBL-AMI Survey 2013

Graf 3 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2011

Zdroj: FiBL-AMI Survey 2013

⁹ Pro srovnání podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů v ČR v roce 2011 činil 0,65 %.

4. Výroba biopotravin v ČR v roce 2011

4.1. Počet a struktura výrobců biopotravin

Ke konci roku 2011 bylo v ČR registrováno 422 výrobců biopotravin, resp. 646 výrobních provozoven (z nichž však 197 provozoven tvořily pouze prodejny řetězce BILLA spol. s r.o., které jsou registrovány z důvodu realizace dopékání biopečiva či balení mléčných výrobků). Proti roku 2010 vzrostl počet výrobců o 4,5 %, což představuje mírné oživení ve srovnání s 2,3% nárůstem v roce 2010, avšak významné zpomalení proti růstu počtu výrobců v letech 2009 a 2008 (nárůst o 14,5 % a 81,6 %; viz Tab. 5).

V průběhu roku 2012 počet výrobců biopotravin opět mírně stoupl, a to o 2,4 %, přičemž nově se registrovalo 67 subjektů, z nichž 40 již registrováno v systému EZ bylo a nově si rozšiřovaly registraci na výrobce biopotravin. Naopak 57 subjektů svoji činnost ukončilo (nejčastěji se jednalo o faremní zpracování). K 31. 12. 2012 bylo registrováno 432 výrobců biopotravin, respektive 479 výrobních provozoven. Úbytek počtu provozoven výrobců biopotravin byl způsoben omezením činnosti společnosti BILLA, spol. s r.o., která ukončila v průběhu roku 2012 dopékání biopečiva ze zmražených polotovarů ve svých provozovnách (pokles na 20 z původních 197 provozoven).

Tab. 5 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2005-2012

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet výrobců – celkem vč. provozoven	125	152	253	429	497	618	646	479
Počet výrobců – pouze subjekty	n.d.	n.d.	190	345	395	404	422	432
Meziroční změna - celkem (%)	7,8	21,6	66,4	69,6	15,9	24,3	4,5	-25,9
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	n.d.	n.d.	n.d.	81,6	14,5	2,3	4,5	2,4

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Tab. 6 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2008-2012

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
Počet výrobců – pouze subjekty	345	395	404	422	432
Počet (% podíl) skončených výrobců	14 (7,4)	26 (7,5)	56 (14,2)	55 (13,6)	57 (13,5)
Počet (% podíl) nových výrobců	169 (49,0)	76 (19,2)	65 (16,1)	73 (17,3)	67 (15,5)

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

K nejčastěji zpracovávaným bioproduktům patří, dle převažující činnosti českých výrobců, zpracování masa a výroba masných výrobků. Od roku 2010 se pak před výrobu pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků dostalo zpracování mléka a mléčných výrobků a zpracování ovoce a zeleniny (Tab. 7). U těchto dvou kategorií dochází dlouhodobě k trvalému nárůstu registrovaných výrobců. Významný je také počet registrovaných výrobců vína (77 v roce 2011), z nichž však 75 % zatím výrobu nezahájilo z důvodu běžícího přechodného období.

Tab. 7 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2008-2011

Kód	Ekonomická aktivita (dle NACE)	Počet výrobců biopotravin ¹⁾			
		2008	2009	2010	2011
10.1	Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	64 (67)	63 (69)	65 (70)	70 (77)
10.11	Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího	50 (53)	49 (54)	39 (41)	49 (54)
10.12	Zpracování a konzervování drůbežího masa	3	3 (4)	4 (6)	5 (7)
10.13	Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa	11	11	22 (23)	16
10.2	Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů	0	0	0	0
10.3	Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	37 (41)	35 (37)	44 (46)	50 (51)
10.31	Zpracování a konzervování brambor	2 (3)	2 (3)	3 (4)	3 (4)
10.32	Výroba ovocných a zeleninových šťáv	6	8	7	8
10.39	Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	29 (32)	25 (26)	34 (35)	39
10.4	Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	1	3	4	6
10.5	Výroba mléčných výrobků	32 (67)	38 (92)	45 (239)	51 (248)
10.6	Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	13 (15)	15 (16)	16 (17)	20 (21)
10.7	Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	41 (71)	41 (72)	42 (45)	43 (48)
10.71	Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých	28 (56)	27 (56)	27	28 (31)
10.72	Výroba sucharů a sušenek; trvanlivých cukrářských výrobků	11 (12)	11 (12)	12 (14)	12 (13)
10.73	Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků	2 (3)	3 (4)	3 (4)	3 (4)
10.8	Výroba ostatních potravinářských výrobků	86 (96)	104 (111)	94 (102)	91 (98)
10.81	Výroba cukru	2 (4)	2 (3)	3 (4)	3 (4)
10.82	Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek	7	6	6	5
10.83	Zpracování čaje a kávy	14 (19)	19 (24)	20 (24)	20 (24)
10.84	Výroba koření a aromatických výtažků	7	9	9	12
10.85	Výroba hotových pokrmů	10	11	13	8
10.86	Výroba homogen. potravn. přípravků a dietních potravin	3	3	2	3
10.89	Výroba ostatních potravinářských výrobků j. n.	43 (46)	54 (55)	41 (44)	40 (42)
10.9	Výroba průmyslových krmiv	0	0	1	0
11.0	Výroba nápojů	71	96 (97)	93 (94)	89 (90)
11.01	Destilace, rektifikace a míchání lihovin	2	4	3	2
11.02	Výroba vína z vinných hroznů	62	77 (78)	80	77
11.03	Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín	0	0	0	0
11.04	Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů	4	6	2	2
11.05	Výroba piva	1	1	1	4
11.06	Výroba sladu	1	1	1	1
11.07	Výroba nealko. nápojů; stáčení minerálních a ost. vod	1	7	6 (7)	3 (4)
21.20	Farmaceutické přípravky	0	0	0	2 (7)
	Celkem	345 (429)	395 (497)	404 (618)	422 (646)

¹⁾ Údaj v závorce odpovídá počtu všech provozoven.

Pozn.: Údaje v tabulce byly revidovány, a to v důsledku zpřesnění metodiky třídění provozoven.

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCert, Biokont, KEZ); zpracoval: ÚZEI

4.2. Rozsah výroby biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou odpovědět zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních zpracovatelů/výrobců biopotravin?
- Jaký podíl tvoří suroviny z dovozu?
- Jaká je celková kapacita výroby biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou výrobci využívány pro prodej biopotravin?

Ze získaných údajů vyplývá, že z celkového počtu 422 subjektů registrovaných jako „výrobce biopotravin“ ke konci roku 2011, jich více jak třetina (36,3 %, tj. 153 subjektů) svou činnost v roce 2011 ve skutečnosti vůbec neprovozovala a to zejména z následujících důvodů:

- běžící možné až dvouleté přechodné období po registraci (týká se zejména např. nově vstupujících vinařů)¹⁰
- nezájem spotřebitelů či obchodních partnerů o zamýšlené biopotraviny, příp. jen příležitostná výroba malého množství v sezóně či na konkrétní objednávku.

Řada společností také uvedla, že biopotraviny již nevyrobí, nejčastěji proto, že na trhu nenašla dostatečný zájem a svoji registraci u MZe nebude po doběhnutí platnosti certifikátu obnovovat.

4.2.1. Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu

Vzhledem k tomu, že údaje o objemu zpracovaných bioproduktů a jejich původu nebyly vyplněny u dostatečného počtu respondentů, nebyla tato kapitola za rok 2011 zpracována.

4.2.2. Rozsah výroby biopotravin

Celkový obrat výroby biopotravin v roce 2011, dle údajů poskytnutých výrobci¹¹, činil 1 384 mil. Kč, což představuje nárůst o téměř 18 % proti obratu 1 176 mil. Kč v roce 2010 (Tab. 8). V tomto obratu jsou zahrnuty také obraty společností, které pouze nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení a opatřují etiketou, jelikož i tato činnost je považována za výrobu biopotravin¹². Dále je však také zahrnut celkový obrat „mix“ subjektů realizujících jak vlastní výrobu biopotravin, tak současně distribuci výrobků jiných dodavatelů. Vzhledem k tomu, že byl nově doplněn v dotazníku dotaz na rozsah prodeje vlastních a cizích výrobků u těchto subjektů, lze konstatovat, že cca 255 mil. Kč (tj. 50 % jejich obratu prodeje) představoval prodej výrobků jiných dodavatelů. Jinými slovy obrat prodeje vlastních výrobků vyrobených v ČR registrovanými výrobci činil cca 1 129 mil. Kč a zbývajících 255 mil. Kč tvoří prodej cizích výrobků a jedná se spíše o distributorskou činnost. Jde však o první zjišťování, které bude zpřesněno v dalších šetřeních.

Nejčastější kategorií výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny se stala nově kategorie 100 až 500 tis. Kč následovaná kategorií s obratem do 100 tis. Kč. Důvodem výrazného navýšení počtu subjektů v těchto dvou kategoriích je zahrnutí obratů faremních výrobců, jejichž data jsou nově dostupná přes šetření ÚZEI na ekologických farmách. V předchozích dvou letech byla nejpočetnější kategorie s obratem 2 až 5 mil. Kč.

¹⁰ Dle Zákona o EZ se může výrobce biopotravin nejprve zaregistrovat a pak má až 24 měsíců na to, aby získal aspoň 1 osvědčení na biopotravinu.

¹¹ Po doplnění odhadů dle dříve vyplněných dotazníků a znalosti trhu se jedná o obrat 162 výrobců biopotravin.

¹² tj. včetně dovozu ovoce a zeleniny a jejího balení, dovozu zahraničního zboží a značení českým logem aj.

Zhruba dvě třetiny výrobců (66,0 %) uvedly, že v roce 2011 za biopotraviny utržily méně než 2 mil. Kč a jejich podíl na celkovém obratu dosáhl pouhé 4,8 %. Naopak 12 firem s největším obratem za biopotraviny (nad 20 mil. Kč) realizuje téměř tři čtvrtiny celkové výroby biopotravin (72,8%), obdobně jako v roce 2010. Čtyři firmy s obratem nad 100 mil. Kč (PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., Country Life s.r.o., Sonnentor s.r.o. a nově RACIO, s.r.o.) se podílely na celkovém obratu výrobců 42,9 %, což je shodný údaj jako v roce 2010.

Tab. 8 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny, 2011

Kategorie dle obratu za biopotraviny	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2010 (počet)	2011		2010 (tis. Kč)	2011	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	14	28	17,3	426	1 754	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	12	36	22,2	3 295	12 141	0,9
< 500 tis. až 1 mil.	15	16	9,9	12 297	12 771	0,9
< 1 mil. až 2 mil.	8	27	16,7	12 146	39 914	2,9
< 2 mil. až 5 mil.	22	19	11,7	73 925	68 095	4,9
< 5 mil. až 10 mil.	10	14	8,6	72 131	107 467	7,8
< 10 mil. až 20 mil.	10	10	6,2	147 292	134 202	9,7
< 20 mil. až 50 mil.	6	5	3,1	207 483	202 826	14,7
< 50 mil. až 75 mil.	1	2	1,2	58 181	111 188	8,0
< 75 mil. až 100 mil.	1	1	0,6	85 300	100 000	7,2
nad 100 mil.	4	4	2,5	503 147	593 785	42,9
Celkem	103	162	100,0	1 175 622	1 384 143	100,0

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

Patnáct největších výrobců v roce 2011 dle velikosti obratu realizovaného pouze na českém trhu zůstává podobný seznamu předchozích dvou let (Tab. 9). Nově se do seznamu dostaly společnosti: RACIO, s.r.o., Lifefood Czech Republic s.r.o. a Josef Sklenář - ekofarma Sasov. Je třeba zdůraznit, že u „mix“ subjektů (tj. výrobce i distributor současně) byl nově započítán do obratu pouze prodej vlastních výrobků a nikoli distribuovaných výrobků jiných dodavatelů, což je hlavním důvodem změn na prvních pěti pozicích a poklesu umístění společnosti bio nebio s.r.o.

Tab. 9 Seznam 15 největších výrobců biopotravin dle obrátu na českém trhu, 2011

Pořadí 2011	Pořadí 2010	Pořadí 2009	Název společnosti ¹⁾	Obor výroby
1.	3.	3.	OLMA, a.s.	Mléko a mléčné výrobky
2.	1.	1.	PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.	Obilniny, těstoviny, polotovary, mlýnské výrobky
3.	4.	4.	Biopark, s.r.o.	Hovězí maso, kuřecí maso
4.	2.	2.	Country Life s.r.o.	Obilniny, těstoviny, pečivo
5.	6.	5.	Ing. Jan Štěrba	Ovoce a zelenina
6.	9.	8.	Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.	Mléko a mléčné výrobky
7.	7.	6.	ČEROZFRUCHT s.r.o.	Ovoce a zelenina
8.	10.	x	POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s.	Mléko a mléčné výrobky
9.	x	x	RACIO, s.r.o.	Trvanlivé pečivo (cereální chlebičky)
10.	11.	11.	Sonnenor s.r.o.	Čaje, koření
11.	x	x	Lifefood Czech Republic s.r.o.	Výrobky zdravé výživy (suchary, sušené ovoce, ořechy)
12.	12.	13.	Jan Zeman - Biopekárna Zemanka	Trvanlivé pečivo (sušenky)
13.	13.	x	MEDIATE s.r.o.	Bylinné čaje
14.	x	x	Sklenář Josef	Vepřové maso a masné výrobky, výrobky z brambor
15.	5.	7.	bio nebio s.r.o.	Trvanlivé pečivo, cereální směsi, polotovary...

¹⁾ Pořadí výrobců je uvedeno dle obrátu prodeje realizovaného pouze na českém trhu (tj. bez obrátu exportu) a v roce 2011 nově také bez obrátu za prodej výrobků jiných dodavatelů u „mix“ subjektů (tj. např. PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., Country Life s.r.o., bio nebio s.r.o aj.).

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010, 2011 a 2012

Největší počet podniků (52; 32,1 %) má podíl za prodej biopotravin do 1 % jejich celkového obrátu. Stejná kategorie dominovala i v předchozích dvou letech. U dalších 40 podniků (24,7 %) tvoří podíl za prodané biopotravin mezi 1 až 10 %. Ačkoli tyto dvě kategorie představují téměř 60 % výrobců biopotravin, jejich podíl na celkovém obrátu výroby v ČR dosahuje zhruba 30 %. Významně stoupl počet podniků, u kterých prodej biopotravin představuje jejich veškerý obrát za prodej potravin (40 podniků). Jedná se zejména o faremní zpracovatele. Největšího podílu (27,2 %) na celkovém obrátu výrobců dosahují firmy, u nichž se prodej biopotravin podílí na jejich celkovém obrátu mezi 75 až 99 % (Tab. 10). Nově posílila kategorie podniků s podílem biopotravin mezi 50 až 75 %¹³ a stejně jako v roce 2010 si významný podíl drží také kategorie mezi 1 až 10 %.

Tab. 10 Struktura výrobců dle podílu obrátu za biopotravinu na jejich celkovém obrátu, 2011

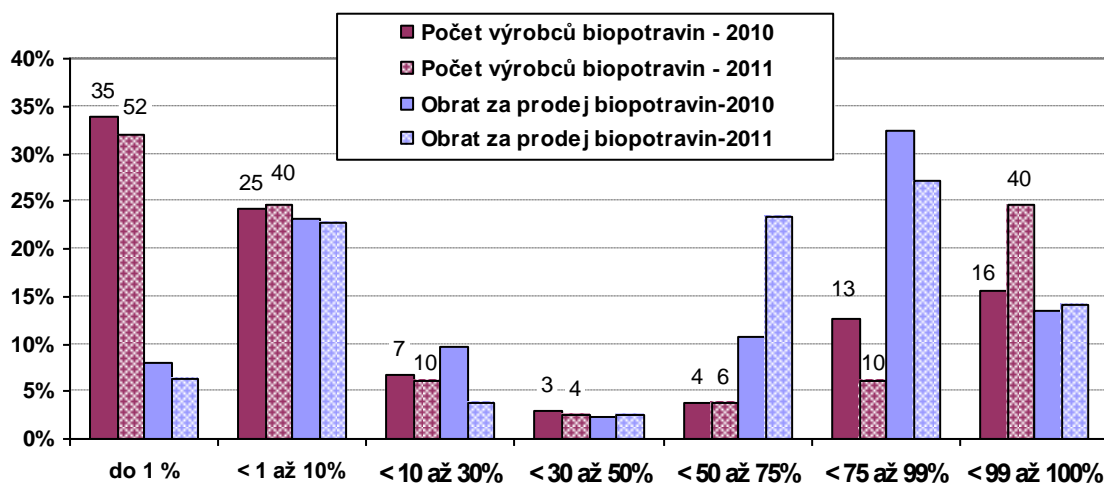
Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obrátu	Výrobci biopotravin			Obrát za prodej biopotravin		
	2010 (počet)	2011		2010 (tis. Kč)	2011	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	35	52	32,1	94 702	86 781	6,3
< 1 až 10 %	25	40	24,7	273 035	313 411	22,6
< 10 až 30 %	7	10	6,2	114 383	53 720	3,9
< 30 až 50 %	3	4	2,5	28 000	35 102	2,5
< 50 až 75 %	4	6	3,7	126 744	324 012	23,4
< 75 až 99 %	13	10	6,2	380 784	376 319	27,2
< 99 až 100 %	16	40	24,7	157 973	194 799	14,1
Celkem	103	162	100,0	1 175 622	1 384 143	100,0

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

¹³ Zvýšení obrátu v rámci této kategorie je však způsobeno přesunem pouze 1 významného podniku.

Následující graf ukazuje procentní rozdělení výrobců biopotravin a obratu z prodaných biopotravin podle toho, kolika procenty se biopotraviny podílí na celkovém obratu firmy. Do výroby biopotravin se postupně pouští nejen „bio specialisté“¹⁴, ale také střední a velké potravinářské firmy. Z průzkumu ÚZEI mezi výrobci totiž vyplývá, že u více jak poloviny (52 %) aktivních výrobců se podíl biopotravin podílí na jejich celkovém obratu méně než 5 %. Naopak současně roste počet výrobců, u nichž podíl za prodej biopotravin činí více jak 90 % jejich obratu (28 % v roce 2011, 21 % v roce 2010 a 15 % v roce 2009). Nárůst počtu „bio specialistů“ ukazují také grafické meziroční srovnání (Graf 4).

Graf 4 Struktura výrobců a obratu za biopotraviny dle podílu na celkovém obratu, 2010-2011
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

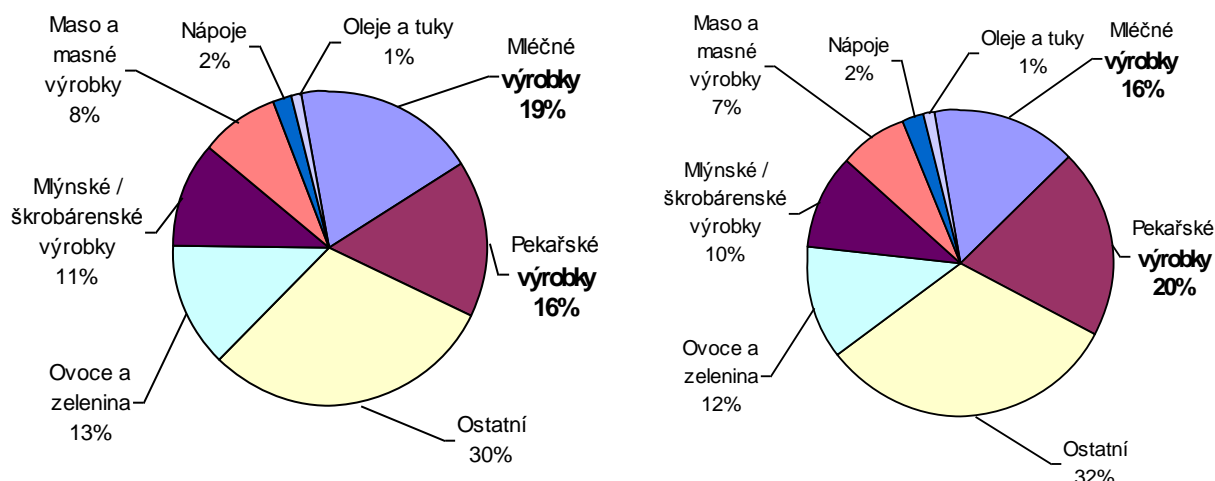
4.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na tomto objemu výroby. Použito bylo zjednodušené třídění vycházející z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č.1.

Dle zjištěných údajů největší díl z celkového obratu, který dosáhli všichni výrobci dohromady v roce 2011, zaujímala opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“¹⁵ (31,9 %, a to zejména podkategorie „káva a čaj“ s 41% podílem). Následovaly kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (19,8%) a „Mléko a mléčné výrobky“ (15,7 %), které si v roce 2011 pouze vyměnily pořadí. Vyjádřeno v nominální hodnotě, největší objem výroby dosáhly „Ostatní zpracované potraviny“ (cca 442 mil. Kč; 353 mil. Kč v 2010), následované kategorií „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (cca 273 mil. Kč; 185 mil. Kč v 2010) a „Mléko a mléčné výrobky“ (cca 217 mil. Kč; 219 mil. Kč v 2010). Stejně kategorie dominovaly také v předchozích letech (Graf 5– vlevo rok 2010).

¹⁴ Bio specialista je zde míněn jako výrobce zaměřený převážně nebo výhradně na výrobu biopotravin.

¹⁵ Kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ zahrnuje podkategorie: Cukr; Kakao, čokoláda a cukrovinky; Káva a čaj; Koření a aromatické výtažky; Hotové pokrmy; Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny; Ostatní jinde neuvedené potravinářské výrobky (viz příloha zprávy).

Graf 5 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2010 a 2011

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

4.2.4. Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu

Více než 65 % výrobců (106 ze 162) uvedlo, že veškeré biopotraviny prodá v ČR a dalších 34 výrobců na domácím trhu realizovalo minimálně 75 % ze svého obratu. Tedy cca 86 % výrobců uplatnilo většinu své výroby biopotravin na českém trhu (80 % v roce 2010). Stejně jako v roce 2010 pouze 5 výrobců prodalo celou svou produkci mimo ČR (Tab. 11).

Zemí, kam čeští výrobci nejčastěji vyvážejí, je stále Slovensko (41 výrobců). Jedná se však o malé objemy (29 výrobců do 10 % a 11 výrobců do 30 % jejich celkového obratu biopotravin), pouhé 3,8 % celkového objemu výroby biopotravin. Osm firem vyváží většinu své produkce do zemí EU, z toho čtyři do Německa, jedna do Rakouska a tři do ostatních zemí EU¹⁶. Jedna firma pak do zemí mimo EU. Největší objem v ČR vyrobených biopotravin směřuje trvale do Rakouska a ostatních zemí EU (11,1 % resp. 13,3 %). Naopak nejmenší objem vyrobených biopotravin směřuje dlouhodobě do Polska a následně do zemí mimo EU.

Z celkového obratu výroby biopotravin v roce 2011 ve výši cca 1 384 mil. Kč se uplatnilo na českém trhu 872 mil. Kč, tj. cca 63 % a tento objem každoročně mírně klesá (65 % v roce 2010, 70 % v roce 2009 a 74 % v roce 2008). Do zahraničí vyvezli tedy čeští výrobci biopotraviny za přibližně 512 mil. Kč, což představuje zbývajících 37 % celkového obratu výroby (v roce 2010 činil export 407 mil. Kč a 35% podíl). Vývoz biopotravin směřuje z ČR převážně do zemí EU (97 %), přičemž největší objem biopotravin (cca 185 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR a dále pak do Rakouska (cca 153 mil. Kč, shodně jako v roce 2010).

Z výrobců s největším obratem vyvážejí více do zahraničí zejména společnosti: Sonnentor s.r.o. (Rakousko), RACIO, s.r.o. a FRUJO, a.s. (obě Německo a ostatní země EU), Lifefood Czech Republic s.r.o. (ostatní země EU), ExtraVit s.r.o. (Německo), Amylon, a.s. (Rakousko), Kraft Foods CR s.r.o. a LL spol.s r.o. (ostatní země EU), GOLDIM, s.r.o. (země mimo EU) a SEMIX PLUSO, spol. s r.o. (Rakousko).

¹⁶ Ostatní země EU jsou všechny mimo země sousedící z ČR (tj. mimo SK, DE, AT a PL).

Tab. 11 Uplatnění v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2011

Země ¹⁾	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Celkem	Obrat (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2011	2010
ČR	4	6	2	5	34	106	157	871 534	63,0	65,4
Slovensko	29	11	1	0	0	0	41	52 613	3,8	4,5
Německo	5	2	2	0	2	2	13	96 846	7,0	6,1
Rakousko	1	1	0	3	1	0	6	153 198	11,1	13,0
Polsko	10	1	0	0	0	0	11	8 417	0,6	0,8
Ostatní EU	8	3	4	1	1	2	19	184 730	13,3	8,9
Mimo EU	4	0	1	0	1	0	6	16 805	1,2	1,3
Celkem								1 384 143	100,0	100,0

¹⁾Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU).

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

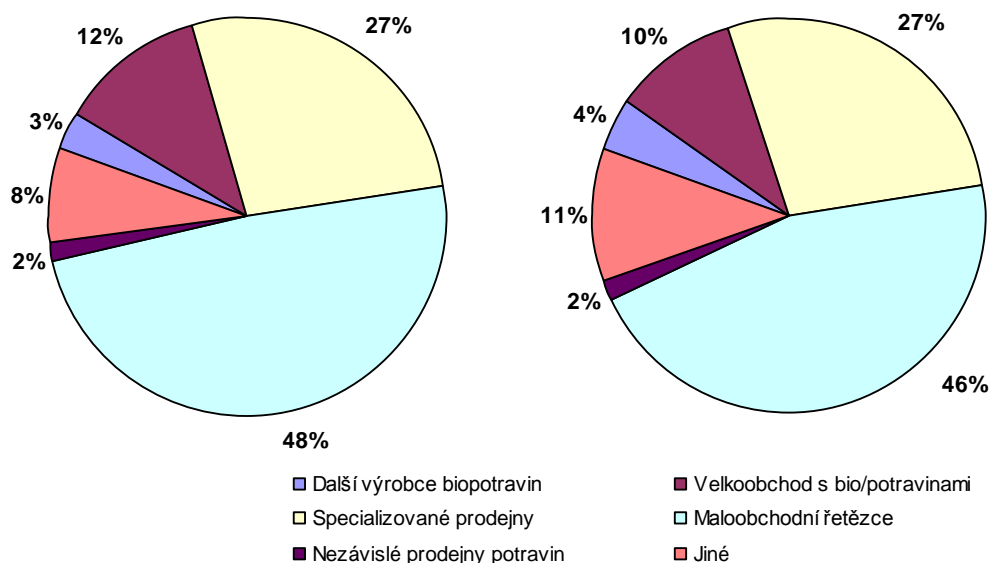
4.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobci

K určení hlavních distribučních cest prodeje biopotravin a následnému stanovení celkové velikosti trhu (tj. objemu biopotravin nakoupenému konečnými spotřebiteli) bylo zjišťováno prostřednictvím kterých odbytových míst realizovali prodej biopotravin na českém trhu v roce 2011 samotní výrobci, a to v členění dle jednotlivých kategorií potravin.

Na českém trhu využívali výrobci k prodeji biopotravin nejčastěji maloobchodní řetězce (46 %), prodejny zdravé výživy a biopotravin (27 %) a velkoobchody (10 %). Prodej přes nezávislé prodejny potravin poklesl na 1,5 % v roce 2010 a i v roce 2011 zůstal na podobné úrovni (1,7 %). Zhruba 4 % vyrobených biopotravin směřují k dalšímu výrobcu biopotravin (např. vyrobené mouky / směsi, med, koření / bylinky, oleje, cukr). Ostatní distribuční cesty zahrnující přímý prodej, prodej přes lékárny či drogerie a gastronomii, vzrostly z 8 na 11 %. Nárůst byl způsoben zejména významným zvýšením podílu přímého prodeje ze 4 na 7 % (Graf 6– vlevo rok 2010).

Z celkového obratu za prodej vyrobených biopotravin realizovaný v ČR mířilo cca 84 % přímo ke konečným spotřebitelům¹⁷ (tj. odhadem okolo 947 mil. Kč při uvažované průměrné 30% obchodní marži; nárůst o zhruba 100 mil. Kč proti roku 2010). Z tohoto objemu biopotravin míří ke konečnému spotřebiteli nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců (54 %) a prodejen zdravé výživy a biopotravin (33 %). Podíl přímého prodeje představoval 8 %. Ostatní cesty jako lékárny, drogerie, gastronomie dosahují okolo 1 %, nezávislé prodejny potravin cca 2 %.

¹⁷ Tj. po vyloučení obratu prodeje směřujícímu k dalšímu výrobcu biopotravin, překupníku či do velkoobchodu.

Graf 6 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobcí biopotravin, 2010 a 2011
 Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že maso a masné výrobky jsou téměř výhradně prodávány přes maloobchody (56 %), avšak od roku 2010 roste významně i podíl přímého prodeje (21 % v roce 2011; 13 % v roce 2010). Ovoce a zelenina je kromě řetězců (62 %) prodávána výrazněji do specializovaných prodejen (23 %) a také velkoobchodů (5 %). Mléčné výrobky výrobci prodávají převážně přímo do maloobchodních řetězců (69 %), 10 % směřuje do velkoobchodu a 9 % do specializovaných prodejen zdravé výživy. Významně stoupl i podíl přímého prodeje (z 2 na 7 %), a to z důvodu vyššího zastoupení faremních zpracovatelů v šetření. Prodejny zdravé výživy dominují při prodeji olejů a tuků (69 %) a ostatních zpracovaných potravin (41 %). Nápoje jsou nově distribuovány nejvíce prostřednictvím velkoobchodů (33 %), dále pak vyrovnaně okolo 20 % jak maloobchodními řetězci, prodejny biopotravin, tak přímým prodejem (zde se jedná zejména o prodej vína). Mlýnské a škrobářské výrobky míří shodně do prodejen maloobchodních řetězců i zdravé výživy (37 %, resp. 39 %) a následně k dalšímu výrobcí biopotravin (10 %). Naopak u pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků byla tato rovnováha již v roce 2010 porušena ve prospěch specializovaných prodejen (40 ku 33 %; 53 ku 23 % v roce 2010).

5. Distribuce biopotravin v ČR v roce 2011

Druhou významnou skupinou působící na trhu s biopotravinami jsou distributoři, neboli subjekty uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu včetně vývozu a dovozu bez jakéhokoli dalšího zpracování¹⁸. Jedná se zejména o dovozce, regionální i celostátní distributory a velkoobchodníky.

5.1. Počet a struktura distributorů biopotravin

Počet všech registrovaných distributorů ke konci roku 2011 vzrostl na 226 provozoven (resp. 201 subjektů), což představuje meziroční nárůst o 21,5 % a určité oživení ve srovnání s vývojem během roku 2010, kdy počet distributorů téměř stagnoval.

Růst počtu distributorů pokračoval v podobném tempu i během roku 2012, kdy k 31. 12. 2012 bylo registrováno celkem 277 provozoven (resp. 250 subjektů; viz Tab. 12). V průběhu roku 2012 ukončilo distribuci biopotravin 25 firem (24 skutečně odešlo ze sektoru EZ), naopak 74 firem nově do distribuce biopotravin vstoupilo (z toho u 51 firem se jedná o nové subjekty, zbývajících 23 subjektů svoji registraci o distribuci biopotravin rozšířilo, nejčastěji se jednalo o současné ekofarmy; viz Tab. 13).

Tab. 12 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2005-2012

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet distributorů - celkem vč. provozoven	295	57*	95	151	184	186	226	277
Počet distributorů - pouze subjekty	n.d.	n.d.	83	137	168	172	201	250
Meziroční změna - celkem (%)	52,8	-80,7	66,7	58,9	21,9	1,1	21,5	22,6
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	n.d.	n.d.	n.d.	65,1	22,6	2,4	16,9	24,4

* Od roku 2006 není dle Zákona o EZ vyžadována registrace subjektů, kteří prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení.

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Tab. 13 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2008-2012

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
Počet distributorů – pouze subjekty	137	168	172	201	250
Počet (% podíl) skončených distributorů	7 (8,4)	11 (8,0)	28 (16,7)	31 (18,0)	25 (12,4)
Počet (% podíl) nových distributorů	61 (44,5)	42 (25,0)	32 (18,6)	60 (29,9)	74 (29,6)

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Na trhu s biopotravinami navíc působí velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (tj. maloobchodní řetězce, obchody zdravé výživy apod.), tyto se však dle zákona o EZ od roku 2006 nemusí registrovat. Odhadem se jedná o přibližně 2 000 maloobchodních prodejen potravin. V současné době jsou biopotraviny nabízeny všemi nadnárodními maloobchodními řetězci s výjimkou prodejen Lidl (tj. cca 1 200 prodejen), některými českými družstevními prodejny působícími pod značkou COOP (přibližně 200 prodejen), dalšími nezávislými prodejními sítěmi (např. Brněnka, Hruška) a prodejny (odhadem 200 prodejen) a několika stovkami prodejen zdravé výživy a biopotravin (odhadem 300 prodejen). Významným místem prodeje biopotravin se v posledních letech staly také prodejny drogistického řetězce dm drogerie (200 prodejen), Rossmann (110 prodejen) a Marks and Spenser (20 prodejen) (viz Tab. 14).

¹⁸ Za zpracování je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin.

Důležitým odbytovým místem pro biopotraviny jsou lékárny, jejichž počet je odhadován na 2 000, a kde spotřebitelé kupují především biopotraviny pro děti a kojence, dětské čaje a bio doplňky stravy.

Tab. 14 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2011

Název MO	Formát	Vstup do ČR	Vlastník / mateřská společnost	Počet provozoven	Počet biopotravin v sortimentu	Vlastní značka biopotravin
Albert	Supermarket, hypermarket	1991	Ahold Tsjechie B.V. (Nizozemí) součást skupiny Koninklijke Ahold N.V.	více jak 280 (cca 224 / 55)	126 / 267	Albert bio / Selský dvůr
Billa	Supermarket	1990	REWE Zentralfinanz eG (Německo)	204	176	Ja!Natürlich / Naše Bio
Globus	Hypermarket	1996	Globus Holding GmbH&Co. (Německo)	15	531	nově nabízí výrobky Alnatura*
Interspar	Hypermarket, supermarket	2004	SPAR Österreichische Warenhandels-Aktiengesellschaft Salzburg (Rakousko)	44 (33 / 9 / 2 prodejny SPAR City)	246	NaturPur
Kaufland	Hypermarket	1998	Kaufland Tschechien Warenhandel GmbH (Německo) – součást skupiny Schwarz	100	241	-
Penny	Diskontní prodejna	1997	REWE Beteiligungs-Holding International GmbH (Německo)	340	14	Biostyle
Tesco	Hypermarket, supermarket, expres prodejna, obchodní dům	1996	Tesco PLC (Velká Británie)	217 (79 / 67 / 65 / 6)	322	Tesco Organic / Tesco Finest Organic
COOP	Supermarket, menší prodejny	xx (vznik 1994)	družstvo družstev Svazu českých a moravských spotř. družstev	cca 2 900 avšak biopotraviny v cca 200	pod 10	-
dm drogerie	Drogistický řetězec	1992	dm drogerie markt GmbH (Rakousko)	200	671	Babylove, Alnatura*, das gesunde Plus
Rossmann	Drogistický řetězec	1994	ROSSMANN Central Europe B.V. (Nizozemí)	110	121	EnerBio, BabyDream
Marks and Spenser	Specializovaný maloobchod	1996	M & S International Holdings Ltd. (U.K.)	20	n.d.	n.d.

* Výrobky Alnatura jsou nabízeny jak v dm drogerii, tak nově v Globusu – nejde tedy o privátní značku.

Zdroj: Výroční zprávy daných společností; Green marketing - Cenový BIOMonitor

5.2. Rozsah distribuce biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou odpovědět zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních distributorů biopotravin?
- Jaký podíl tvoří bioprodukty/biopotraviny z dovozu?
- Jaký je celkový rozsah distribuce biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou distributory v ČR využívány pro prodej biopotravin?

5.2.1. Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu

Distributoři dovezli v roce 2011 biopotraviny za zhruba 297 mil. Kč, což činilo více jak 90 % jejich celkového obratu prodeje (294 mil. Kč a 78 % v roce 2010). Z tohoto dovezeného objemu bylo 82 % biopotravin uplatněno na českém trhu; zboží za zbylých 52 mil. Kč bylo dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil odhadem podobně jako v roce 2010 zhruba 400 mil. Kč.

Nově byl doplněn údaj o objemu dovozu u subjektů registrovaných jako výrobce a současně distributor. Tito tzv. „mix“ distributoři dovezli v roce 2011 biopotraviny za 189 mil. Kč (tj. téměř 40 % jejich celkového obratu), přičemž většina (91 %) zboží zůstala na českém trhu. Jinými slovy reexportováno bylo necelých 10 % dovezených biopotravin.

Do ČR míří zejména hotové výrobky ze západní Evropy, nejčastěji Německa a Rakouska, nově pak Ukrajiny. Dováží se biopotraviny běžné denní spotřeby, jako například dětské a kojenecké přesnídávky (tvoří více jak polovinu celkové hodnoty dovozu do ČR), zpracované ovoce a zelenina a ovocné a zeleninové šťávy, dále káva a čaj, kakao, čokoláda a cukrovinky, nealkoholické nápoje.

Mezi největší importéry patřily v roce 2011 firmy: Hipp Czech s.r.o., Country Life s.r.o., SOLEX AGRO s.r.o., bio nebio s.r.o., PRO-BIO obchodní společnost s r.o., Lifefood Czech Republic s.r.o., Fair Trade Centrum s.r.o., HEALTH LINK s.r.o., Ecce Vita, spol. s r.o. a ČEROZFRUCHT, s.r.o. (*uvedeny jsou i společnosti, které realizují souběžně výrobu i distribuci biopotravin a jejichž obraty jsou zahrnuty již v rámci výrobců biopotravin*). Na dovozech se značně podílí sami maloobchodníci. Více jak polovinu svého sortimentu biopotravin dováží Tesco (značka „Tesco Organic“), dm drogerie (výrobky společnosti Alnatura) a nově do šetření zařazený Marks and Spencer. Naopak nižší cca 15% podíl biopotravin z dovozu na svém sortimentu uvedly Globus, Kaufland, Billa a Rossmann. U ostatních maloobchodních řetězců se podíl dovozu pohybuje v rozmezí mezi 20 až 50 %.

5.2.2. Rozsah distribuce biopotravin

Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2011 ve velkoobchodních cenách 325 mil. Kč (375 mil. Kč v roce 2010). V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů¹⁹ (odhadem cca 255 mil. Kč). Nově byly vyloučeny také obraty společností, které realizují pouze distribuci základních „nezpracovaných“ bioproduktů (surovin) k výrobcům jako jsou např. odbytová družstva.

¹⁹ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s.r.o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.).

Z pohledu rozsahu distribuce (tj. obratu za biopotravinu) se v roce 2011 stala nejpočetnější kategorií nově skupina podniků s obratem mezi 1 až 2 mil. Kč (spadá sem téměř čtvrtina všech distributorů), následovaná kategorií s obratem mezi 100 až 500 tis. Kč. Na třetím místě skončila kategorie s obratem 2 až 5 mil. Kč, která byla nejvíce zastoupenou kategorií v předchozích letech. Z údajů vyplývá, že u 90 % distributorů obrat za biopotravinu nepřekročil hranici 5 mil. Kč.

Při srovnání výše obratu dominuje jednoznačně kategorie podniků s obratem nad 100 mil. Kč, kdy pouze 1 firma realizovala až 56 % z celkového finančního objemu distribuce biopotravin v ČR (40 % v roce 2010, téměř 60 % v roce 2009 i 2008; viz Tab. 15).

Tab. 15 Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotravinu, 2011

Kategorie dle obratu za biopotravinu	Distributoři biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2010 (počet)	2011		2010 (tis. Kč)	2011	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	4	5	8,8	232	376	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	8	12	21,1	2 204	3 306	1,0
< 500 tis. až 1 mil.	6	9	15,8	4 208	8 733	2,7
< 1 mil. až 2 mil.	10	14	24,6	16 241	23 267	7,2
< 2 mil. až 5 mil.	12	11	19,3	34 614	40 725	12,5
< 5 mil. až 10 mil.	6	3	5,3	42 330	13 471	4,1
< 10 mil. až 20 mil.	0	1	1,8	0	11 000	3,4
< 20 mil. až 50 mil.	2	1	1,8	55 820	43 249	13,3
< 50 mil. až 75 mil.	1	0	0,0	70 000	0	0,0
< 75 mil. až 100 mil.	0	0	0,0	0	0	0,0
nad 100 mil.	1	1	1,8	149 641	180 868	55,7
Celkem	50	57	100,0	375 290	324 994	100,0

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

Z pohledu významu obchodování s biopotravinami je z údajů patrné, že se distribucí zabývají jak specialisté, tj. obchodníci s více jak 75% podílem biopotravin na jejich obratu (16 % subjektů), tak i obchodníci, kteří mají biopotravinu pouze jako doplňkové zboží ve své nabídce (tj. 67 % subjektů uvedlo, že prodej biopotravin u nich tvoří méně než 10 % jejich celkového obratu) (Tab. 16). Podíl společností, které nabízejí biopotravinu jen jako doplňkový sortiment zahrnující pouze několik vybraných bio položek, zůstává významný. V roce 2011 tyto podniky uvedly na trh téměř 20 % distribuovaných biopotravin (po vyloučení obratu dominantní společnosti Hipp Czech s.r.o. až 40 % celkového obratu prodeje). Zhruba 15 % obratu prodeje (resp. 33 % po vyloučení dominantního distributora) nově realizovaly podniky s podílem biopotravin mezi 10 až 30 % jejich celkového obratu.

Tab. 16 Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotravinu na celkovém obratu, 2011

Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obratu	Distributoři biopotravin			Obrat za prodej biopotravin			
	2010 (počet)	2011		2010 (tis. Kč)	2011		
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)	(%) ¹⁾
do 1 %	22	26	45,6	24 560	25 384	7,8	17,6
< 1 až 10 %	11	12	21,1	67 270	32 807	10,1	22,8
< 10 až 30 %	2	3	5,3	8 500	48 093	14,8	33,4
< 30 až 50 %	3	3	5,3	76 868	10 814	3,3	7,5
< 50 až 75 %	1	4	7,0	3 500	5 980	1,8	4,1
< 75 až 99 %	6	6	10,5	171 009	199 027	61,2	12,6
< 99 až 100 %	5	3	5,3	23 583	2 890	0,9	2,0
Celkem	50	57	100,0	375 290	324 994	100,0	100,0

¹⁾ Struktura distributorů bez obratu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

K největším distributorům z pohledu obratu za prodej biopotravin patřila v roce 2011 opět jednoznačně společnost Hipp Czech s.r.o., následovaná společnostmi SOLEX AGRO s.r.o., BOKADA s.r.o., Fair Trade Centrum s.r.o., HERO CZECH s.r.o., SUNFOOD VM s.r.o., AZ - fruit, s.r.o. a ZLATÁ VEJCE a.s.

Pokud je uvažován prodej pouze na českém trhu (bez obratu exportovaného zboží), pak mezi největší distributory v roce 2011 patřily všechny výše uvedené společnosti s výjimkou SOLEX AGRO s.r.o. a AZ - fruit, s.r.o., které se orientují zejména na zahraniční trhy.

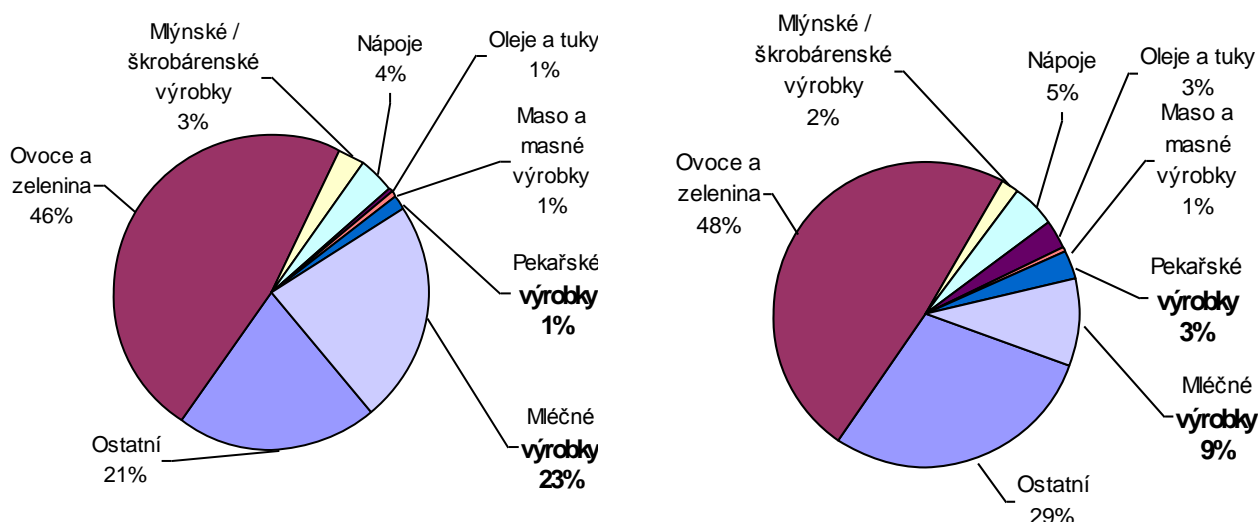
Do kategorie významných distributorů patří samozřejmě také společnosti PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. a Country Life s.r.o., jejichž obrat je však již zahrnut v obratu výrobců biopotravin. Podobně by sem patřily i centrály maloobchodních řetězců, příp. společnost dm drogerie markt s.r.o., které zásobují své prodejny. Obrat těchto společností je již zahrnut v obratu jejich dodavatelů (tj. výrobců a distributorů).

5.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce

Kromě informace o celkovém obratu za biopotravinu byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na zobchodovaném obratu²⁰. Dle zjištěných údajů patří mezi hlavní distribuované kategorie biopotravin trvale „Ostatní zpracované potraviny“, jejichž podíl v roce 2011 vzrostl až na 63 % celkového obratu distributorů (50% podíl v roce 2010). Přičemž 80 % této kategorie tvoří prodej dětských výživ, a to díky dominantnímu postavení společnosti Hipp Czech s.r.o. Na druhém místě je stejně jako v minulých letech „Ovoce a zelenina“ (27% podíl). Vzhledem ke změně metodiky a vyloučení obratů odbytových organizací zajišťujících pouze odbyt mléka k dalšímu výrobcí, klesl podíl kategorie „Mléčné výrobky“ ze 13 na 4 %, přesto tato kategorie udržela svoje třetí místo.

Po vyloučení obratu dominantní společnosti Hipp Czech s.r.o. jsou i nadále hlavními obchodovanými biopotravinami tři výše zmíněné kategorie, proti roku 2010 však v jiném pořadí (viz Graf 7 – vlevo rok 2010). V roce 2011 byla nejvíce obchodována s 48% podílem „Ovoce a zelenina“, následovaná „Ostatními zpracovanými potravinami“ (29 %, z nichž jde zejména o podkategorie „káva a čaj“) a nakonec „Mléčnými výrobky (9 %). Z grafu níže je také patrná změna v sortimentu distribuovaných biopotravin směrem k distribuci ostatních zpracovaných potravin i ovoce a zeleniny (včetně významné podskupiny ovocných a zeleninových nápojů) na úkor mléka a mléčných výrobků.

²⁰ Struktura hlavních kategorií biopotravin vychází z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č.1.

Graf 7 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2010 a 2011

Pozn.: struktura hlavních kategorií potravin po vyloučení obratu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

5.2.4. Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu

Většina distributorů uplatňuje svůj biosortiment na českém trhu. Veškeré biopotraviny prodali na domácím trhu dvě třetiny distributorů (stejně jako v roce 2010), minimálně 75 % sortimentu prodalo na českém trhu 84 % distributorů (tj. 48 z celkového počtu 57). Ačkoliv největším odbytištěm mezi distributory je přirozeně český trh, významná část obchodovaných biopotravin byla také dále exportována mimo ČR (18 % v roce 2011). Celkem tedy na českém trhu skončilo 82 % objemu distribuovaných biopotravin v celkovém objemu 267 mil. Kč (v roce 2010 šlo o 74 % a 277 mil. Kč). Pouze tři distributoři prodávají celou svou nabídku mimo ČR (Tab. 17).

Další zemí, kde distributoři nejčastěji uváděli do oběhu své biopotraviny, je dlouhodobě Slovensko. Zde se ovšem utrhá jen 1-2 % z celkového obratu distributorů. Největší objem biopotravin směřuje do Německa, kdy šest distributorů (dva ve 100% objemu) vyvezlo biovýrobky v celkovém objemu 29 mil. Kč (9,0% podíl v roce 2011). Druhou zemí exportu dle velikosti obratu je stejně jako v roce 2010 Polsko (5,4% podíl zajišťují 2 distributoři).

Tab. 17 Uplatnění v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2011

Země ¹⁾	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Celkem	Obrat (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2010	2011
ČR	1	2	2	1	10	38	54	267 362	73,7	82,3
Slovensko	9	4	1	0	0	0	14	4 835	1,2	1,5
Německo	0	1	1	1	1	2	6	29 089	15,1	9,0
Rakousko	0	0	0	0	1	0	1	638	2,6	0,2
Polsko	1	0	1	0	0	0	2	17 579	5,9	5,4
Ostatní EU	1	1	0	1	0	0	3	5 492	1,4	1,7
Mimo EU	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
Celkem								324 994	100,0	100,0

¹⁾Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU).

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

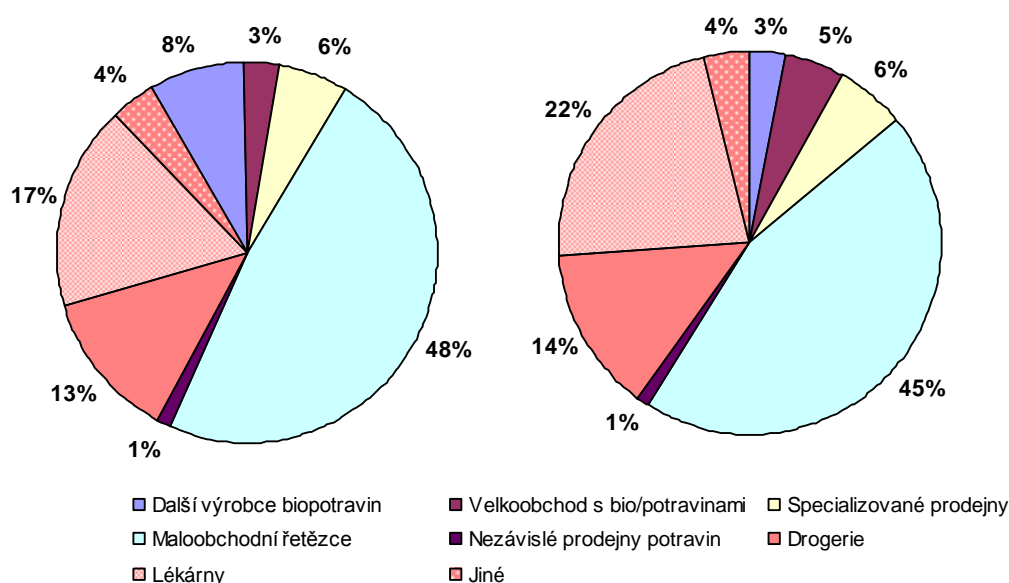

5.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory

Stejně jako u výrobců, byly i u distributorů zkoumány distribuční cesty při prodeji hlavních kategorií biopotravin. Specifikace distribučních cest uplatněných v rámci domácího trhu byla uvedena téměř pro veškerý obchodovaný obrat (tj. 267 mil. Kč).

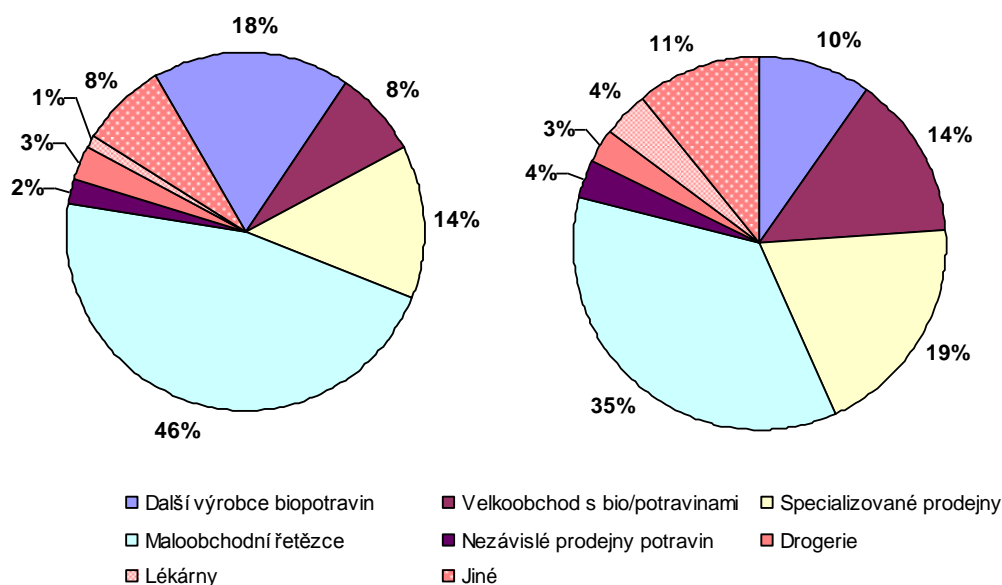
Z tohoto obratu mířilo ke konečným spotřebitelům zhruba 92 %, což představuje cca 320 mil. Kč při uvažované průměrné 30% obchodní marži (tj. údaj srovnatelný s 308 mil. Kč za rok 2010). K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři nejčastěji využívají maloobchodní řetězce (45 %), lékárny (22 %), drogistické řetězce (14 %) a prodejny zdravé výživy a biopotravin (6 %). Naopak k dalšímu zpracování či jinému obchodníkovi míří zbylých 8 % obratu (Graf 8 – vlevo rok 2010).

Struktura hlavních distribučních kanálů využívaných distributory v roce 2011 odpovídá údajům roku 2010. Mírně vzrostl podíl prodeje přes lékárny a drogerie, naopak se snížil podíl biopotravin směřujících k dalšímu zpracování, což je způsobeno změnou metodiky a vyloučením odbytových organizací obchodujících bioprodukty (suroviny).

Graf 8 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2010 a 2011
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

Struktura distribučních cest je významně ovlivněna obratem společnosti Hipp Czech s.r.o. Po vyloučení obratu této společnosti dostaneme mírně rozdílnou a vyrovnanější strukturu distribuce, kdy vzrůstá význam prodeje přes specializované prodejny, nezávislé prodejny a jiné typy odbytu, kam patří přímý prodej či gastronomie, a to na úkor lékáren, drogerií i maloobchodních řetězců (Graf 9 – vlevo rok 2010). Podobně vzrůstá i podíl prodeje přes velkoobchody a prodej dalším výrobcům biopotravin.

Graf 9 Podíl hlavních distribučních kanálů po vyloučení Hipp Czech s.r.o., 2010 a 2011
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011 a 2012

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že k dalšímu zpracování směřuje zejména ovoce a zelenina, mléko, oleje a mouky. Do velkoobchodů je prodáváno nejčastěji ovoce a zelenina, ostatní zpracované biopotraviny a nápoje. Prostřednictvím maloobchodních prodejen byla prodána téměř většina distribuovaného objemu masných a mléčných výrobků (73 % resp. 81 %), 61 % objemu olejů, 38 % ovoce a zeleniny a téměř polovina ostatních zpracovaných biopotravin (tj. dětských výživ). Prodej přes specializované prodejny představuje vyrovnanou strukturu, tj. mezi 10-20 % objemu všech hlavních kategorií potravin s výjimkou mléčných výrobků a dále ovoce a zeleniny. Nezávislé prodejny potravin jsou distributory využívány významněji pouze pro prodej pekařských a cukrářských výrobků a výrobků mléčných. Prostřednictvím lékáren a drogerií byly distribuovány zejména hotové výrobky typu dětských výživ a ovocné či zeleninové nápoje. Do drogerií směřuje navíc téměř čtvrtina pekařských trvanlivých výrobků v podobě dětských sušenek, cereálních chlebičků apod. Přímého prodeje bylo využito zejména pro prodej nápojů (nejčastěji vína z ekofarem), ostatních zpracovaných biopotravin (tj. kávy, čaje, cukrovinek a koření), ovoce a zeleniny a téměř celého objemu masa. Naopak do gastronomie mířily ve větším objemu mléčné a pekařské výrobky, ostatní zpracované biopotraviny (tj. káva a čaj, cukrovinky) a nápoje.

Oproti výrobcům byly distributory využity v daleko menším rozsahu specializované prodejny i maloobchodní řetězce, naopak více jsou využity nezávislé prodejny potravin, lékárny a drogerie. Distributoři směřují větší podíl prodeje také do velkoobchodů a dále na výrobce k dalšímu zpracování. Velmi podobný podíl prodeje (okolo 7 %), jak u distributorů tak výrobců biopotravin, představuje přímý prodej konečným spotřebitelům.

6. Závěr

Výsledky uvedené v této zprávě vycházejí z údajů získaných z dotazníkového šetření mezi výrobci a distributory biopotravin registrovanými na MZe k 31. 12. 2011 v rámci výzkumu trhu biopotravin v ČR, který je od roku 2009 prováděn na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) z pověření MZe. Sběr potřebných údajů a jejich analýza je prováděna ve spolupráci s agenturou Green marketing.

Vzhledem k mírně odlišné metodice sběru i vyhodnocování údajů na ÚZEI není možné provést detailní srovnání s dřívějšími údaji publikovanými agenturou Green marketing (tj. 2005-2008). Přesto jsou tato data prezentována v kapitole 3 věnující se celkové situaci na trhu biopotravin v ČR. Ze získaných údajů vyplývá, že po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005 až 2008 a stagnaci v letech 2009 a 2010 okolo 1,6 mld. Kč, došlo v roce 2011 k mírnému oživení trhu a nárůstu o 4,6 % na 1,67 mld. Kč. Pro roky 2012 a 2013 je očekáván podobný mírný nárůst spotřeby.

Z této celkové spotřeby biopotravin činil obrát v maloobchodě 1 568 mil. Kč, ve veřejném stravování okolo 10 mil. Kč a téměř 87 mil. Kč dosáhl obrát přímého prodeje. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů však zůstává pod 1% hranicí a průměrná roční spotřeba na obyvatele nepřesahuje 200 Kč. Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích (64 %). Biopotraviny z dovozu tvořily 46 % (podobně jako v roce 2010), resp. až 60 % při zahrnutí odhadovaného objemu dovozu realizovaného distributory, kteří jsou současně výrobci.

Dle mezinárodního srovnání patří český trh biopotravin k trhům s velmi malým obrátem, avšak v rámci zemí střední a východní Evropy je považován stále spolu s trhem v Polsku a Maďarsku za trh nejvíce rozvinutý s potenciálem růstu. V příštích letech je v ČR taktéž růst trhu biopotravin předpokládán, avšak s ohledem na probíhající ekonomické zpomalení spíše v mírnějším tempu než v minulosti.

Přispět by k tomu měla i stále trvající podpora státu ve formě dotací či zvýhodnění poskytovaných pro ekologické zemědělce a výrobce v rámci Programu rozvoje venkova (2007-2013) a dále „Akční plán ČR pro rozvoj EZ v letech 2011-2015“ schválený na konci roku 2010. Jeho cílem je kromě dosažení 15% podílu ekologicky obhospodařované půdy na celkové zemědělské půdě ČR, také navýšení podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin na 3 % a zvýšení podílu biopotravin českého původu na 60 %. Určitou výzvu či příležitost pro EZ představuje také nově připravovaný programový dokument „Program rozvoje venkova na období 2014 až 2020“.

K zvýšení poptávky po biopotravinách by přispěla dlouhodobá informační kampaň pro spotřebitele, která v ČR bohužel v současné době není realizována. Chybí taktéž subjekt či instituce, která by dlouhodobě měla za cíl propagaci EZ a biopotravin a aktivně by podporovala rozvoj sektoru. Přitom propagace, vzdělávání a osvěta jsou základními nástroji na podporu poptávky po biopotravinách.

Závěrem je připojeno poděkování všem osloveným výrobcům a distributorům, kteří vyplnili dotazník, poskytli ÚZEI cenné informace a přispěli k vytvoření této zprávy a přehledu o trhu s biopotravinami v ČR.

Příloha č.1: Třídění kategorií potravin

Tab. 18 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“

C	VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU
10	Potravinářské výrobky
10.1	Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa
10.11	Zpracované a konzervované maso (kromě drůbežího)
10.12	Zpracované a konzervované drůbeží maso
10.13	Výrobky z masa
10.2	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.20	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.3	Zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.31	Zpracované a konzervované brambory
10.32	Ovocné a zeleninové šťávy
10.39	Ostatní zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky
10.41	Oleje a tuky
10.42	Margarín a podobné jedlé tuky
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina
10.51	Mléčné výrobky
10.52	Zmrzlina
10.6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
10.61	Mlýnské výrobky
10.62	Škrobářenské výrobky
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
10.71	Pekařské a cukrářské výrobky, kromě trvanlivých
10.72	Suchary a sušenky; trvanlivé pekařské a cukrářské výrobky
10.73	Makarony, nudle, kuskus a podobné moučné výrobky
10.8	Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky
10.81	Cukr
10.82	Kakao, čokoláda a cukrovinky
10.83	Káva a čaj, zpracované
10.84	Koření a aromatické výtažky
10.85	Hotové pokrmy
10.86	Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny
10.89	Ostatní potravinářské výrobky jinde neuvedené
10.9	Průmyslová krmiva
10.91	Průmyslová krmiva pro hospodářská zvířata
10.92	Průmyslová krmiva pro zvířata v zájmovém chovu
11	Nápoje
11.01	Destilované alkoholické nápoje
11.02	Víno z vinných hroznů
11.03	Jablečné víno a jiná ovocná vína
11.04	Ostatní nedestilované kvašené nápoje
11.05	Pivo
11.06	Slad
11.07	Minerální vody a nealkoholické nápoje

Zdroj: ČSÚ - [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_\(cz_cpa\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_(cz_cpa))

Tab. 19 Hlavní kategorie biopotravin využití v dotazníkovém šetření, 2011

HLAVNÍ KATEGORIE BIOPOTRAVIN	
1	Maso
	<i>hovězí maso</i>
	<i>vepřové maso</i>
	<i>skopové / kozí maso</i>
	<i>drůbeží maso</i>
	<i>ryby</i>
	<i>maso ostatní</i>
2	Masné výrobky
3	Ovoce a zelenina
	<i>čerstvá/balená zelenina</i>
	<i>čerstvé/balené ovoce</i>
	<i>zpracovaná/konzervovaná zelenina (vč. brambor)</i>
	<i>zpracované/konzervované ovoce a ořechy (vč. džemů)</i>
	<i>ovocné a zeleninové šťávy</i>
4	Oleje a tuky vč. margarínu
5	Mléko a mléčné výrobky
	<i>mléko</i>
	<i>máslo</i>
	<i>sýry a tvaroh</i>
	<i>jogurt</i>
	<i>ostatní (vč. zmrzliny)</i>
6	Mlýnské a škrobárenské výrobky
	<i>mlýnské výrobky (rýže, mouky, směsi, krupice, cereálie)</i>
	<i>škrobárenské výrobky</i>
7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
	<i>čerstvé výrobky (chléb, pečivo)</i>
	<i>trvanlivé výrobky (suchary, sušenky, perník)</i>
	<i>těstoviny</i>
8	Ostatní zpracované potraviny
	<i>luštěniny</i>
	<i>vejce</i>
	<i>med</i>
	<i>cukr</i>
	<i>kakao, čokoláda a cukrovinky</i>
	<i>káva a čaj</i>
	<i>koření a aromatické výtažky (ocet, omáčky, směsi koření, hořčice)</i>
	<i>hotové pokrmy (vč. dětské výživy)</i>
	<i>ostatní zpracované biopotraviny jinde neuvedené</i>
9	Nápoje
	<i>nealkoholické nápoje (jinde neuvedené)</i>
	<i>víno</i>
	<i>pivo</i>
	<i>ostatní alkoholické nápoje</i>

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2012